

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TORUNIA

Raport o stanie miasta

Toruń 2008

Opracowanie:

Wydział Rozwoju i Programowania Europejskiego

ul. Grudziądzka 126b

tel. +48 56 611 85 55

wripe@um.torun.pl

PRZEDMOWA

.....

Prezydent Miasta Torunia

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Zaly', written in a cursive style.

Michał Zaleski

Toruń, grudzień 2008 r.

WARUNKI NATURALNE

Miasto Toruń zlokalizowane jest na terasach rzeki Wisły we wschodniej części rozszerzenia dolinnego zwanego Kotliną Toruńską. Północna granica administracyjna miasta przylega do Wysoczyzny Chełmińskiej. Od południowego wschodu Toruń ograniczony jest ujściowym odcinkiem doliny rzeki Drwęcy.

Miasto leży w centrum województwa kujawsko-pomorskiego i graniczy od północy z Gminą Łysomice, od wschodu z Gminą Lubicz, od południa z Gminą Wielka Nieszawka, od zachodu z Gminą Zławieś Wielka.

Obszar miasta obejmuje 115,75 km². Gęstość zaludnienia wynosiła na dzień 31 grudnia 2007 roku 1.785 osób na 1 km² i spadła w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 5 osób.

Rzeki, zbiorniki wodne

Przez Toruń przepływa rzeka Wisła o średniej szerokości koryta 300-500 m i głębokości około 2 m oraz Struga Toruńska. Południowo-wschodnią granicę miasta stanowi ujściowy odcinek rzeki Drwęcy wpadającej do Wisły.

Na terenie miasta znajdują się również zbiorniki wodne: Basen Portu Drzewnego (64 ha powierzchni), Starorzeczka Wisły (10 ha powierzchni), Jezioro Nagus (7,7 ha powierzchni), Basen Portu Zimowego (5 ha powierzchni), Kaszownik (1 ha powierzchni).

Dane meteorologiczne

Pomiary prowadzone przez stację meteorologiczną w Toruniu wykazały w ostatnich latach (2003-2006) niższe od wcześniejszych roczne sumy opadów przy zbliżonych średnich temperaturach. Rok 2006 był cieplejszy od poprzednich, mimo że 23 stycznia odnotowano rekordowo niską temperaturę -32,0°C. Maksymalna temperatura w 2006 roku wyniosła 35,0°C (rekord ciepła z 11 lipca 1959 r. wynosi 38,2°C). Pozostałe dane z 2006 roku - średnia prędkość wiatru 2,6 m/s, średnie zachmurzenie 4,9 w skali od 0 (niebo bez chmur) do 8 (pełne zachmurzenie) i usłonecznienie roczne 1.854 h były porównywalne z wcześniejszymi.

Tabl. 1. Dane meteorologiczne

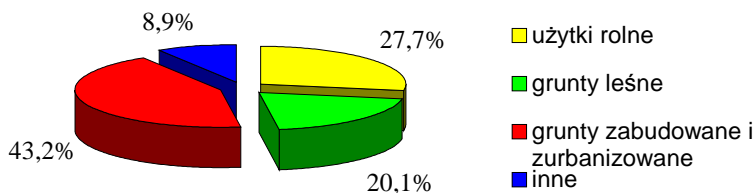
Lata	średnia roczna temperatura powietrza	roczna suma opadów	średnia prędkość wiatru	średnie zachmurzenie	usłonecznienie
2000	9,8° C	627 mm	2,4 m/s	5,1	1.639 h
2001	8,6° C	699 mm	2,3 m/s	5,4	1.433 h
2002	9,5° C	622 mm	2,5 m/s	5,1	1.577 h
2003	8,4° C	484 mm	2,3 m/s	4,8	1.753 h
2004	8,4° C	525 mm	2,9 m/s	5,3	1.512 h
2005	8,6° C	459 mm	2,8 m/s	4,9	1.917 h
2006	8,9° C	503 mm	2,6 m/s	4,9	1.854 h

Grunty

Gmina Miasta Toruń zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji prowadzonej przez Wydział Geodezji i Kartografii według stanu na 30 czerwca 2007 roku jest właścicielem 3.960,3 ha gruntów, w tym grunty nie obciążone użytkowaniem wieczystym stanowią 3.077,7 ha tj. 77,7% ogólnej liczby gruntów miasta. W porównaniu ze stanem z 30 czerwca 2006 areal gruntów uległ zmniejszeniu o 15,28 ha.

Rys. 1. Użytkowanie gruntów

Stan w dniu 30 VI 2007r.

Dane dotyczące stanu i ochrony środowiska znajdują się w poprzednich edycjach „Raportu o stanie miasta”.

LUDNOŚĆ

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane o stanie ludności na terenie miasta podaje się na podstawie bilansów i struktury ludności faktycznie zamieszkującej dany obszar.
4. Przez ludność w wieku produkcyjnym (Tabl. 4) rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, a dla kobiet 18-59 lat. Pod pojęciem wieku nieprodukcyjnego rozumie się wiek przedprodukcyjny, tj. ludność do 17 lat i wiek poprodukcyjny, tj. mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat.
5. Przyrost naturalny (Tabl. 5) stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
6. Współczynnik dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.
7. Wskaźniki podawane w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców obliczone są w stosunku do ludności zameldowanej na stałe.

Stan i struktura ludności

Według stanu na 31 grudnia 2007 roku Toruń liczył 206.619 mieszkańców (110.915 kobiet i 95.704 mężczyzn). Liczba mieszkańców spadła w roku 2006 w stosunku do roku poprzedniego o 571 osób (tj. o 0,28 %).

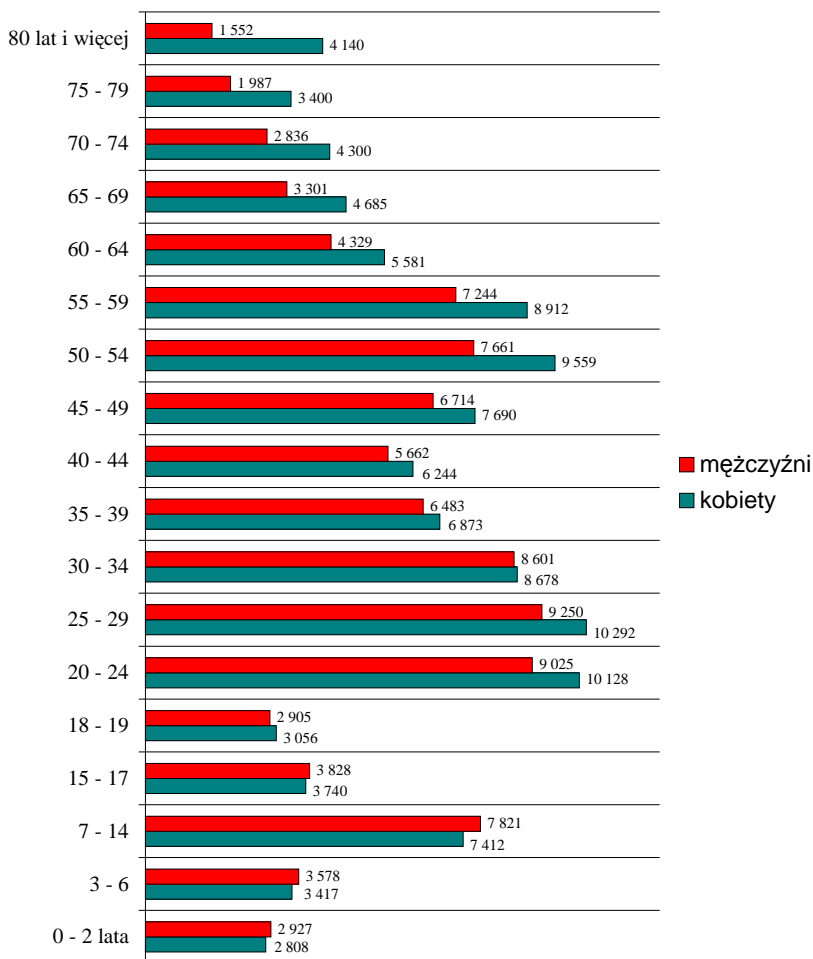
Tabl. 2. Ludność
Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1990	202.218	107.613	94.605
1992	201.806	107.231	94.575
1994	203.830	108.134	95.696
1996	205.120	108.831	96.289
1997	205.840	109.097	96.743
1998	206.158	109.276	96.882
1999	206.083	109.297	96.786
2000	204.322	108.233	96.089
2001	205.397	109.034	96.363
2002	210.702	112.714	97.988
2003	208.936	111.710	97.226
2004	208.278	111.546	96.732
2005	208.007	111.438	96.569
2006	207.190	111.116	96.074
2007	206.619	110.915	95.704

W ogólnej liczbie mieszkańców miasta kobiety stanowią 53,7%. Oznacza to, że na każdych 100 mężczyzn przypada 116 kobiet. Wysoki współczynnik feminizacji utrzymuje się na stałym poziomie i przewyższa współczynnik krajowy dla miast, który wynosi 111 kobiet na 100 mężczyzn.

Analizując strukturę wiekową ludności miasta należy zwrócić uwagę na najwyższy udział osób w wieku 20-24 lata (9,3%) i 25-29 (9,5%). Najmniej liczną grupą wiekową są osoby w wieku 75-79 lat (2,6%).

Rys. 2. Ludność według wieku i płci
Stan w dniu 31 XII 2007

Tabl. 3. Ludność według wieku
Stan w dniu 31 XII

Grupy wieku	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
0 - 2 lata	7.450	6.861	6.599	6.148	5.774	5.623	5.600	5.229	5.527	5.735
3 - 6	12.843	10.894	9.781	9.098	8.707	8.154	7.412	7.313	7.156	6.995
7 - 14	28.076	28.382	27.203	25.172	22.625	19.948	19.147	17.365	15.804	15.233
15 - 17	10.991	10.929	11.016	11.119	11.300	11.094	9.575	8.307	7.916	7.568
18 - 19	6.821	6.846	7.624	7.550	7.686	7.805	8.072	7.134	6.110	5.961
20 - 24	14.136	15.081	16.894	18.644	19.607	18.592	21.907	21.522	20.202	19.153
25 - 29	13.371	12.483	12.291	12.930	14.349	15.837	18.084	18.731	19.247	19.542
30 - 34	17.720	15.429	13.601	12.932	12.695	12.552	14.143	15.384	16.689	17.279
35 - 39	19.170	19.144	18.531	16.476	14.211	13.024	12.600	12.300	12.833	13.356
40 - 44	17.364	18.721	18.950	18.895	18.935	17.337	15.189	13.189	12.252	11.906
45 - 49	9.907	11.772	15.010	17.796	18.306	18.272	18.247	17.492	15.477	14.404
50 - 54	9.894	9.821	9.695	10.389	12.920	16.269	17.379	17.329	17.185	17.220
55 - 59	9.221	9.319	9.448	9.402	9.250	9.046	10.793	13.604	15.933	16.156
60 - 64	7.930	8.368	8.554	8.693	8.827	8.778	8.791	8.562	9.042	9.910
65 - 69	6.376	6.511	6.820	7.370	7.648	7.812	8.084	8.126	8.014	7.986
70 - 74	3.596	4.383	5.187	5.537	5.758	6.146	6.615	6.841	7.106	7.136
75 - 79	3.533	2.957	2.648	3.078	3.911	4.310	4.641	4.898	5.219	5.387
80 lat i więcej	3.819	3.905	3.978	3.891	3.649	3.723	4.423	4.952	5.478	5.692
OGÓŁEM	202.218	201.806	203.830	205.120	206.158	204.322	210.702	208.278	207.190	206.619

W stosunku do 1990 roku największy spadek liczebności odnotowano wśród dzieci 7-14-letnich - o 12.843 (tj. o 46%). Największy przyrost wystąpił zaś wśród 50-54-latków - o 7.326 osób (tj. o 74%). Można zaobserwować tendencję wzrostową w grupach wiekowych 25-29 lat, 55-59 lat, i 70-74 lata. Stały spadek odnotowuje się wśród dzieci w wieku 3-6 lat, 7-14 lat. Liczba osób w pozostałych grupach wiekowych zmienia się nieznacznie bądź podlega wahaniom. Warto podkreślić, że od trzech lat rośnie liczba najmłodszych, tj. poniżej 2 lat.

Tabl. 4. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII

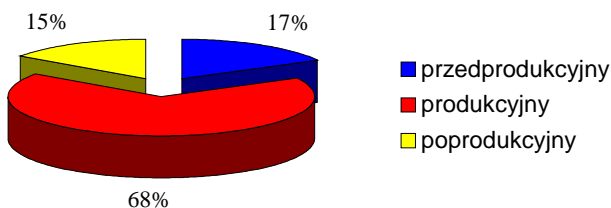
Lata	Ogółem	w wieku		
		przed- produkcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1990	202.218	59.360	121.180	21.678
1992	201.806	57.066	122.413	22.327
1994	203.830	54.599	125.910	23.321
1996	205.120	51.537	128.915	24.668
1997	205.840	50.015	130.611	25.214
1998	206.158	48.406	131.861	25.891
1999	206.083	46.715	132.993	26.375
2000	204.322	44.819	132.587	26.916
2002	210.702	41.734	140.227	28.741
2003	208.936	39.687	140.031	29.218
2004	208.278	38.214	140.392	29.672
2005	208.007	37.244	140.820	29.943
2006	207.190	36.403	139.917	30.870
2007	206.619	35.531	139.306	31.782

W Toruniu obserwuje się stały spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Od 1990 roku wyniósł on 23.829 osób (tj. 40,1%). Obserwuje się natomiast tendencję wzrostową liczby osób tworzących potencjalne zasoby pracy oraz tych, które przekroczyły potencjalny wiek zdolności do pracy (kobiety - 60 lat, mężczyźni - 65 lat). Liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrosła od 1990 roku o 18.126 osób (tj. o 15,0%). Liczba osób w wieku poprodukcyjnym od 1990 r. wzrosła o 10.104 osoby (tj. o 46,6%).

Konsekwencją zmian struktury wieku ludności jest kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Łącznie na koniec 2007 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 48 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dla ludności mieszkającej w miastach Polski wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł na koniec 2007 roku 51,6. Systematycznie

rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 1990 roku wskaźnik ten wyniósł 17,9 a w 2007 roku 22,8. Mimo odnotowanych zmian, struktura wieku mieszkańców Torunia jest nadal korzystna ze względu na utrzymujący się wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i najniższy w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak wskazać, że odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej systematycznie rośnie (od 8,6% w roku 1990 do 12,7% w 2007 roku), co świadczy o postępującym procesie starzenia się ludności miasta.

Rys. 3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Ruch naturalny ludności

Ilość zawieranych małżeństw jest jednym z zasadniczych czynników wpływających na poziom urodzeń. Liczba zawieranych małżeństw w okresie 1990-2005 ulegała wahaniom. W 2004 roku, po raz pierwszy od 10 lat, spadła poniżej 1.000, jednak w ostatnich latach systematycznie rosła osiągając w 2007 roku wartość największą.

W strukturze wiekowej nowożeńców dominują mężczyźni i kobiety w wieku 25-29 lat. W tej grupie wiekowej w 2007 roku zawarto największą ilość małżeństw - 287, tj. 22,9 % ogółu.

Liczba urodzeń żywych w latach 1990-2003 ulegała stałemu zmniejszaniu z wyjątkiem jubileuszowego roku 2000. W ostatnich latach wzrosła - w 2007 roku była najwyższa od kilkunastu lat - wyniosła 1.975 - o 34 więcej rok wcześniej (1,8%), jednak aż o 525 mniej niż w roku 1990 (spadek o 21,0%). Od roku 1990 znacznie zmniejszył się współczynnik dynamiki demograficznej. W 1990 wynosił 1,436, a w 2007 roku 1,051.

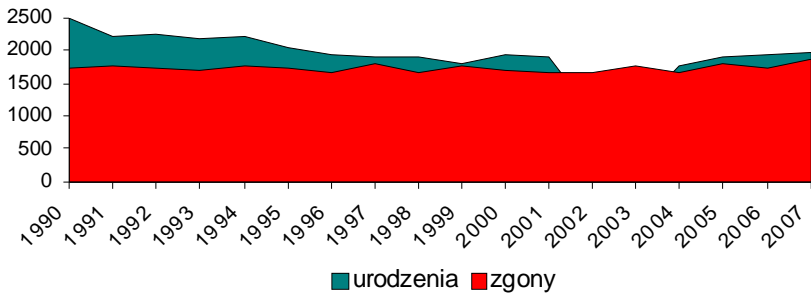
W latach dziewięćdziesiątych XX wieku najczęściej urodzeń żywych odnotowywano wśród kobiet w wieku 20-24 lat. W ostatnich latach dominuje grupa 25-29 lat. W roku 2007 odnotowano w niej 72 urodzenia żywe na 1.000 kobiet.

W roku 2007 odnotowano 1.879 zgonów, tj. o 158 więcej niż w roku poprzednim. Współczynnik zgonów na 1.000 mieszkańców wyniósł 9,3. Wskaźnik umieralności niemowląt na 1.000 urodzeń żywych wyniósł 4,6. Obserwowany spadek urodzeń żywych, przy jednocześnie wysokim poziomie zgonów spowodował obniżenie się przyrostu naturalnego na 1.000 mieszkańców z 3,9 w 1990 roku do 0,5 w roku 2007.

Tabl. 5. Ruch naturalny ludności
Stan w dniu 31 XII

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
			ogółem	w tym: niemowląt	
1990	1.202	2.500	1.741	39	759
1992	1.004	2.257	1.716	29	541
1994	996	2.206	1.744	47	462
1996	1.037	1.950	1.655	28	295
1997	1.070	1.889	1.783	24	106
1998	1.098	1.897	1.664	25	233
1999	1.240	1.808	1.746	11	62
2000	1.228	1.930	1.703	10	227
2002	1.044	1.772	1.663	8	109
2003	1.055	1.771	1.760	16	11
2004	999	1.776	1.661	14	115
2005	1.145	1.882	1.786	11	96
2006	1.206	1.941	1.721	6	220
2007	1.256	1.975	1.879	9	96

Rys. 4. Ruch naturalny ludności w latach 1990-2007

Migracje ludności

W migracjach ludności w Toruniu do 1999 roku saldo było dodatnie. Od 2000 roku odpływ przeważa nad napływem ludności i saldo to jest coraz większe. W 2007 roku odpływ był większy niż napływ o 901 osób, z czego 152 stanowi migracja zagraniczna.

RYNEK PRACY

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Powiatowego Urzędu Pracy dla Miasta Torunia.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do pracujących zaliczono:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy,
- właściciele i współwłaściciele jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów,
- członków spółdzielni produkcji rolniczej.

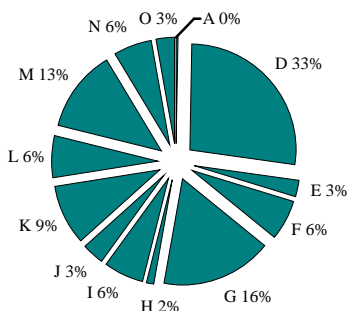
4. Dane o zatrudnionych nie obejmują osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych, osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, rolnictwa indywidualnego oraz duchowieństwa.

5. Definicja osoby bezrobotnej (Tabl. 7) podana jest w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001).

Stan, struktura i dynamika zatrudnienia

W 1999 roku nastąpiła zmiana sposobu agregacji danych o pracujących. Zbierane są one w jednostkach, w których liczba zatrudnionych przekracza 9 osób, do 1998 roku - 5 osób. W związku z tym danych nie można porównywać bezpośrednio.

Rys. 5. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII 2007r.

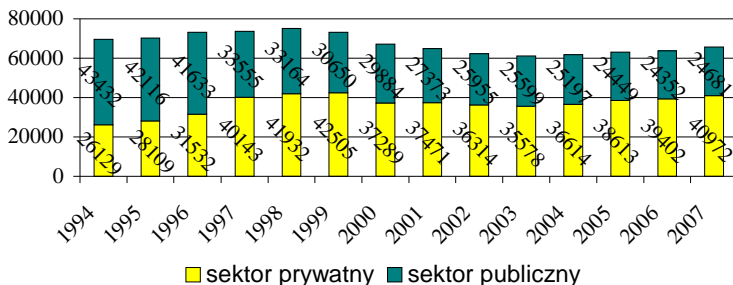
Tabl. 6. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII ^{a)}

Sekcje PKD		1994	1998	2000	2002	2004	2006	2007
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	269	278	298	357	166	164	164
D	Przetwórstwo przemysłowe	26.228	25.961	21.667	20.239	19.253	17.883	17.650
E	Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	1.933	1.745	1.619	1.624	1.644	1.742	1.614
F	Budownictwo	5.093	5.409	5.023	2.944	2.818	3.767	4.028
G	Handel i naprawy	5.984	8.994	8.039	7.396	8.566	9.949	11.132
H	Hotele i restauracje	915	1.034	752	798	758	957	858
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	5.778	5.210	4.801	4.445	4.081	3.999	3.995
J	Pośrednictwo finansowe	1.967	2.548	1.961	1.751	1.941	2.025	2.058
K	Obsługa nieruchomości	3.064	4.647	4.213	4.785	4.754	5.587	6.081
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	2.553	3.085	3.556	3.289	3.691	3.988	4.260
M	Edukacja	7.528	7.790	7.896	7.801	8.318	8.060	8.113
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	6.043	6.283	5.346	4.950	4.030	3.960	3.931
O	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	2.204	2.112	2.001	1.829	1.725	1.631	1.769
Ogółem		69.561	75.096	67.173	62.269	61.811	63.754	65.653

a) w 1998r. dane obejmują okres do 30 IX

Jednym z mierników służących do oceny faktycznego zaangażowania ludności w procesie pracy jest wskaźnik zatrudnienia ilustrujący udział ludności pracującej w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W 2007 wskaźnik ten był lepszy niż w latach poprzednich - wyniósł 47,1%, ale znacznie niższy niż w roku 2000, kiedy przekraczał 50%.

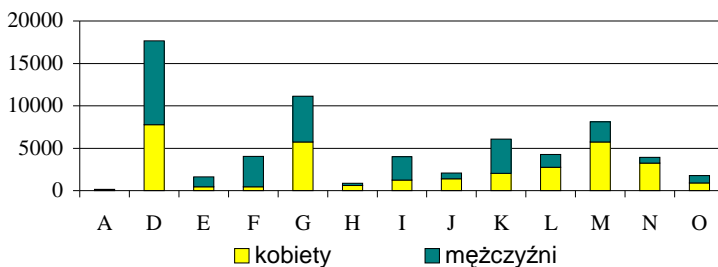
Rys. 6. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów w latach 1994-2007

Systematycznie rośnie udział pracujących w sektorze prywatnym - 62,4% w roku 2007 w stosunku do 55,5% w roku 2000.

W Toruniu najwięcej osób pracuje w sekcjach: Przetwórstwo przemysłowe (26,9%), Handel i naprawy (17,0%), Edukacja (12,4%). Te same sekcje zatrudniają najwięcej osób w miastach Polski.

Rys. 7. Pracujący w gospodarce narodowej według płci i sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Poziom i stopa bezrobocia

Liczba osób bezrobotnych w Toruniu, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Miasta Torunia wyniosła na koniec 2007 roku 5.802 osoby. Poziom liczby bezrobotnych na koniec roku był niższy od stanu z końca 2006 roku o 3.167 osób, tj. o 35,3%.

Stopa bezrobocia w grudniu 2007 roku wyniosła w Toruniu 6,4 % i była najniższa od momentu bezrobocia rejestrowanego.

Struktura bezrobotnych

Przyczyną wciąż dużej liczby osób bezrobotnych w mieście jest brak doświadczenia i kwalifikacji osób pozostających bez pracy lub niedostosowanie tych kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Ten stan rzeczy powodują szczególnie osoby w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ich zbiorowość na koniec 2007 roku wyglądała następująco:

- długotrwale bezrobotni - 78% zarejestrowanych bezrobotnych,
- kobiety (w tym powracające na rynek pracy) - 61,4%,
- młode osoby bezrobotne (do 25 roku życia) - 27,3%,
- bezrobotni w wieku 50-64 lata - 35,6%,
- bezrobotne osoby niepełnosprawne - 5,9%.

Wskaźniki te przewyższają średnie wyliczone dla całego województwa kujawsko-pomorskiego i kraju.

Tabl. 7. Bezrobotni

Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Z tego:		
		bez prawa do zasiłku	ze zwolnień grupowych	absolwenci
1993	20.466	12.612	4.824	1.099
1994	18.851	10.520	2.500	1.359
1995	13.965	5.147	1.569	1.248
1996	11.950	4.902	1.159	320
1997	7.146	4.949	554	290
1998	6.727	5.202	475	454
1999	9.410	7.728	676	732
2000	11.492	9.780	718	887
2001	13.387	11.161	1.277	1.046
2002	13.852	12.256	1.263	1.001
2003	14.317	12.681	1.245	1.090
2004	12.180	10.935	825	*
2005	11.117	9.827	696	*
2006	8.969	7.883	511	*
2007	5.802	4.679	493	*

* - od 1 czerwca 2004r. w myśl nowej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. nie ma pojęcia absolwent. Osoby te znajdują się w grupie osób do 25-go roku życia.

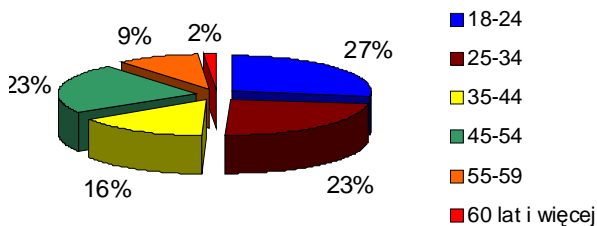
Analiza struktury osób bezrobotnych ze względu na wiek pokazuje, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby młode do 25 roku życia (1.584 osoby), osoby w wieku 45-54 (1.347 osób) oraz 25-34 lata (1.341 osób).

Na koniec 2007 roku najwięcej osób bezrobotnych było z wykształceniem gimnazjalnym i niższym - 1.766, najmniej z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 514 osób oraz wyższym - 636 osób. Tendencja taka utrzymuje się od 1993 roku.

Dokonując analizy osób bezrobotnych ze względu na okres pozostawania bez pracy należy zauważyć, że w znacznym stopniu zmalała, w stosunku do 2006 roku, grupa pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (o 943 osoby, tj. 38,3%). Mimo to na koniec 2007 roku stanowiła ona najliczniejszą pod tym względem część ogółu bezrobotnych (26,2%). Należy także zwrócić uwagę na fakt, iż niemal we wszystkich omawianych kategoriach wiekowych dominowały kobiety.

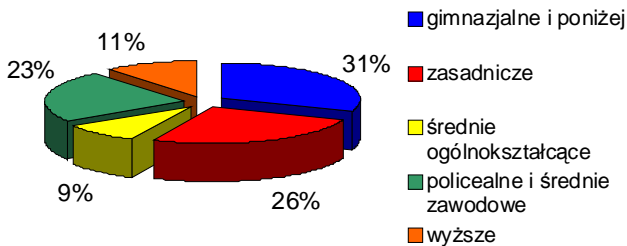
Rys. 8. Bezrobotni według wieku

Stan w dniu 31 XII 2007r.

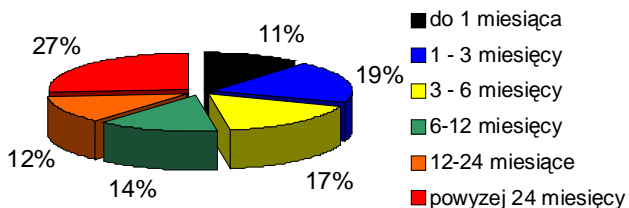
Rys. 9. Bezrobotni według wykształcenia

Stan w dniu 31 XII 2007r.

Rys. 10. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę

Stan w dniu 31 XII 2007r.

INFRASTRUKTURA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz podmiotów realizujących stosowne zadania.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane o długości sieci gazowej (Tabl. 12) dotyczą sieci tzw. „rozdzielczej” (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów).
4. Przez połączenie gazowe (Tabl. 12) prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią uliczną.
5. Dane o ludności korzystającej z gazu (Tabl. 12) obejmują ludność w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu sieciowego, bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych oraz ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.
6. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej nie obejmują gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. Dane o zużyciu energii i gazu sieciowego ustalono w oparciu o przeciętną liczbę odbiorców w roku.
7. Przez linię komunikacyjną (Tabl. 14) rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami (znakami literowymi). Długość tras jest to długość odcinków ulic, po których kursują autobusy i tramwaje.
8. Dane o przewozach pasażerów przyjęto szacunkowo w oparciu o sprzedaż biletów miesięcznych i jednorazowych.

A. WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Jednostką zaopatrującą miasto w wodę i sprawującą nadzór nad funkcjonowaniem systemu wodno-kanalizacyjnego są Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.

Tabl. 8. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna
Stan w dniu 31 XII

Lata	sieć wodociągowa (km)	sieć kanalizacyjna (km)
1990	189,5	156,4
1994	190,3	159,2
1998	266,6	194,7
2002	260,0	212,8
2005	454,6	297,4
2006	459,9	312,3
2007	471,7	318,1

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Odsetek ludności korzystających z sieci wodociągowej, według faktycznego miejsca zamieszkania wyniósł w 2007 roku - 94,47%, korzystającej z sieci kanalizacyjnej - 87,33%

W Toruniu zużycie wody na mieszkańca ulegało w analizowanym okresie wahaniom. Można jednak zaobserwować znaczny trend spadkowy. Zużycie w 2007 roku było najmniejsze od 1990 roku i wyniosło 36,4 m³ na 1 mieszkańca.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest zadowalający. Sieć ta rozbudowywana jest od 1893 roku (kiedy to powstał wodociąg komunalny) w zależności od potrzeb i możliwości finansowych. Ilość awarii sieci wodociągowej w ostatnich latach jest zmienna, jednak ich uciążliwość dla mieszkańców jest mniejsza, gdyż dzięki nowym rozwiązaniom technologicznym skróceniu uległ czas usuwania awarii. Stosowane są również nowe technologie naprawy zniszczonych kanałów poprzez używanie do ich renowacji termoutwardzalnych powłok z żywic. Wprowadzenie tej technologii pozwala na naprawę kanałów bez potrzeby dokonywania wykopów i zapewnia przedłużenie sprawnego działania kanału o kilkadziesiąt lat. Toruńskie Wodociągi wykorzystują także elektroniczne lokalizatory wycieków wody, które pozwalają na precyzyjne ustalenie miejsca uszkodzenia przewodu wodociągowego. Urządzenia te są niezwykle przydatne w sytuacjach, kiedy woda z uszkodzonego przewodu wydostaje się w miejscach odległych od uszkodzenia. Ogranicza to znacznie ilość wykopów i skraca czas usuwania uszkodzeń. Ilość awarii sieci kanalizacyjnej w ostatnich latach nie podlegała znacznym wahaniom.

Tabl. 9. Awarie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Lata	sieć wodociągowa	sieć kanalizacyjna
2001	83	44
2002	94	33
2003	71	33
2004	54	44
2005	91	21
2006	178	35
2007	130	29

Zaopatrzenie w wodę

Łączne zdolności produkcyjne ujęć komunalnych (wynikające z pozwoleń wodno-prawnych) wyniosły w 2007 roku 93,6 tys.m³ na dobę, co w pełni pozwala na pokrycie zapotrzebowania miasta. Zdolności produkcyjne ujęć wody wykorzystywane są w stosunkowo niskim stopniu - 52,9% w 2007 roku.

W latach 1990-2007 odnotowano ponad dwukrotny spadek produkcji wody, tj. o 21.042,5 tys. m³. Na ujęciu powierzchniowym Drwęca zanotowano w latach 1990-2007 spadek niemal czterokrotny, tj. o 25.352,2 tys. m³. Wzrasta natomiast wykorzystanie ujęć głębinowych - w 2007 roku produkcja przewyższyła produkcję wody z ujęcia powierzchniowego stanowiąc 52,7%.

W 2007 roku stacja uzdatniania wody „Drwęca” uzyskała wysoką jakość wody dzięki nowej technologii, tzn. koagulacji, ozonowaniu, dwustopniowej filtracji oraz dezynfekcji końcowej. Stacja została zmodernizowana, aby maksymalnie wykorzystując istniejące obiekty i instalacje osiągnąć docelową wydajność 84 tys. m³ na dobę

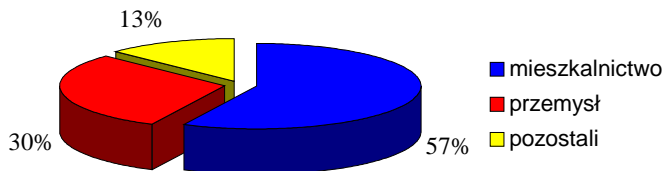
Tabl. 10. Produkcja wody

Lata	Ogółem	Ujęcia				
		Drwęca	Jedwabno	Mała Nieszawka	Wrzosey	Czerniewice
		w tysiącach metrów sześciennych				
1990	39.123,0	33.909,8	144,8	3.762,8	1.305,6	-
1992	35.842,5	25.921,6	2.773,2	5.626,4	1.512,1	9,2
1994	32.727,8	18.355,5	5.099,8	7.228,3	2.006,7	37,5
1996	28.814,1	16.666,9	3.641,4	6.712,2	1.749,1	44,5
1998	24.989,6	14.161,6	2.619,2	6.412,1	1.723,9	72,8
2000	24.810,1	12.607,3	3.979,1	6.365,9	1.802,3	55,5
2001	22.417,1	12.457,3	2.355,9	5.734,6	1.823,3	46,0
2002	21.011,3	11.103,8	2.361,6	5.748,8	1.728,6	68,5
2003	19.430,2	10.161,3	2.006,5	5.699,9	1.463,4	99,1
2004	18.517,7	9.886,1	2.183,3	4.796,6	1.543,0	108,7
2005	17.717,2	7.944,3	2.249,5	5.799,3	1.592,4	131,7
2006	21.080,7	12.904,4	1.645,6	5.004,4	1.363,9	162,4
2007	18.080,5	8.557,6	2.638,8	5.182,4	1.564,9	136,8

Spadek produkcji wody ogółem (w 2007 roku o 14,2%) spowodowany jest zmniejszeniem zakupu wody przez Elanę - największego kontrahenta Spółki, która w procesie produkcyjnym zużywa wodę z własnego stałego odwodnienia.

Mieszkańcy Torunia korzystają również z ujęć wody kredowej. W 2007 roku z ujęć kredowych pobrano 16,1 tys. m³ wody.

Rys. 11. Ścieki odprowadzone według grup dostawców
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Odprowadzanie ścieków

Wraz ze spadkiem sprzedaży wody następuje spadek ilości ścieków odprowadzanych przez dostawców. Od 1990 roku spadek ten wyniósł 17.494,3 tys. m³ (tj. 59,5%). Największy bezwzględny spadek ilości odprowadzonych ścieków - o 7.742,4 tys. m³ (tj. o 53,3%) odnotowano w mieszkalnictwie.

Mieszkalnictwo posiada największy udział w odprowadzaniu ścieków. W roku 2007 udział ten wyniósł 57,1% i był najwyższy w analizowanym okresie

W roku 1995 rozpoczęto budowę miejskiej oczyszczalni ścieków, którą ukończono w maju 1998 roku. Uzyskane przez miasto środki z funduszu ISPA Unii Europejskiej, pozwolą na uzupełnienie systemu kanalizacyjnego prawobrzeżnej części miasta oraz budowę nowoczesnej sieci lewobrzeżnego Torunia. Powyższe inwestycje pozwolą na pełniejsze wykorzystanie mocy miejskiej oczyszczalni ścieków.

Tabl. 11. Ścieki odprowadzone według grup dostawców

Lata	Ogółem	Grupa dostawców		
		mieszkalnictwo	przemysł	pozostali
w tysiącach metrów sześciennych				
1990	29.396,3	14.538,1	11.063,6	3.794,6
1992	27.023,0	15.803,8	8.166,4	3.052,8
1994	24.062,8	13.333,1	7.975,1	2.754,6
1996	21.108,1	11.248,2	7.355,9	2.504,0
1998	18.055,6	8.965,2	6.725,5	2.364,9
2000	16.362,2	8.067,8	6.362,0	1.932,4
2001	15.561,1	8.185,1	5.466,8	1.909,2
2002	15.008,9	7.746,4	5.527,8	1.734,7
2003	14.778,8	7.602,9	5.651,6	1.524,3
2004	13.364,9	7.522,8	4.589,2	1.252,9
2005	12.328,2	6.955,8	3.894,1	1.478,3
2006	12.332,3	6.894,2	3.798,7	1.639,4
2007	11.902,0	6.795,7	3.569,3	1.537,0

B. ZAOPATRZENIE W GAZ

Dostawy gazu na terenie miasta realizowane są przez Zakład Gazowniczy, który rozprowadza gaz wysokometanowy „GZ-50”. Zdolność przesyłowa miejskiej sieci rozdzielczej ograniczona jest przepustowością istniejących dwóch stacji redukcyjno-przesyłowych I-go stopnia i wynosi 21.000 m³ gazu na godzinę. Największym odbiorcą gazu w mieście są gospodarstwa domowe.

Tabl. 12. Sieć gazowa, odbiorcy i zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
Sieć rozdzielcza w km (stan w dniu 31 XII)	232,6	250,3	267,8	274,1	283,2	293,0	322,5	332,2	325,0	339,5
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII)	5.902	6.406	7.029	7.193	7.487	7.589	8.391	8.836	8.801	9.071
Odbiorcy gazu sieciowego	55.232	58.422	60.543	61.885	62.452	63.652	64.864	65.400	65.500	65.500
Zużycie gazu na 1 odbiorcę w m ³	820,0	976,3	897,9	1.024,1	883,5	354,0	321,6	345,2	342,4	327,1

Tabl. 13. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII)	60.392	63.475	64.034	65.554	67.484	73.315	75.600	76.500	76.600	79.796
Zużycie na 1 odbiorcę w kWh	1.891	1.683	1.726	1.706	1.711,9	1.758,7	1.746,0	1.846,9	1.884,1	1.861,4
Zużycie na 1 mieszkańca w kWh	571,0	520,0	538,0	542,0	560,4	621,6	624,9	677,8	696,2	709,4

Tabl. 14. Komunikacja miejska

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
Czynne trasy autobusowe w km	94	97	103	107	108	114	116	114	116	120
Czynne trasy tramwajowe w km	25	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Tabor autobusowy	127	134	136	140	146	147	145	138	130	130
Tabor tramwajowy	68	61	57	56	56	56	55	55	55	55
Miejsca w autobusach	13.970	14.740	14.804	15.244	15.904	15.730	15.455	14.664	13.829	13.802
Miejsca w tramwajach	8.836	7.925	7.345	6.975	6.975	6.915	6.875	6.731	6.731	6.719

Odsetek ludności korzystających z sieci gazowej, według faktycznego miejsca zamieszkania wyniósł w 2007 roku - 83,4%.

Długość sieci gazowej w porównaniu z 1990 rokiem wzrosła o 96,9 km (tj. o 41,7%), natomiast liczba przyłączy zwiększyła się o 3.169 (tj. o 53,7%). Liczba odbiorców gazu sieciowego systematycznie rośnie. W stosunku do 1990 roku liczba odbiorców wzrosła o 10.268 (tj. o 18,6%).

W analizowanym okresie zużycie gazu na 1 odbiorcę w skali roku ulegało znacznym wahaniom i wyniosło w roku 2007 - 327,1 m³. Jest to wielkość zbliżona do innych miast w Polsce, przy czym zużycie gazu na 1 odbiorcę w skali kraju również ulegało wahaniom.

C. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Jednostką zaopatrującą miasto w energię elektryczną jest Koncern Energetyczny Energa SA Oddział w Toruniu (dawny Zakład Energetyczny Toruń SA). Obejmuje swym zasięgiem byłe województwo toruńskie i włocławskie o powierzchni 9.634,4 km².

Energetyka zawodowa nie posiada w Toruniu własnych źródeł energii elektrycznej i prąd dostarczany jest przede wszystkim z krajowego systemu elektroenergetycznego.

Ciągłe unowocześnianie infrastruktury elektroenergetycznej (ponad 25 tys. km linii i około 9 tys. stacji transformatorowych o napięciu do 110 kV, nowoczesne technologie w eksploatacji i budownictwie sieci) pozwala energetyce toruńskiej bezpiecznie, bez zakłóceń, w sposób przyjazny dla środowiska, dostarczać energię elektryczną klientom oraz poszerzać zakres świadczonych usług, zachowując przy tym ich najwyższą jakość.

W strukturze sprzedaży energii największy udział ma przemysł, a gospodarstwa domowe zajmują drugą pozycję.

Od 1990 roku liczba gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej wzrosła o 32,1%, tj. o 19.404 odbiorców. Wielkość zużycia energii na 1 odbiorcę ulegała wahaniom i w 2007 roku wyniosła 1.891,4 kWh. Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca było w 2007 roku rekordowo wysokie i wyniosło 709,4 kWh. Obie wielkości są porównywalne z wynikami ogólnymi dla polskich miast.

D. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Od 1 lutego 2006 roku jednostką zaopatrującą miasto w energię ciepłą jest Toruńska Energetyka Cergia S.A. zajmujący się zarówno produkcją i dystrybucją ciepła na terenie miasta jak również wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej.

Do końca 2007 roku produkcja ciepła realizowana była w 14 lokalnych kotłowniach. Łączna moc kotłowni wynosi 9,178 MW, w tym 8 kotłowni gazowych 5,196 MW i 6 kotłowni olejowych 3.982 MW. Łączna długość sieci ciepłowniczych na koniec 2007 roku wynosiła 179,6 km.

Toruńska Energetyka Cergia S.A. jest głównym producentem ciepła zakupionego na potrzeby miejskiej sieci ciepłowniczej (99 %), natomiast pozostałą część ciepła dostarcza Biogaz Inwestor Sp. z o.o. wykorzystując ciepło ze spalania biogazu uzyskanego z miejskiego wysypiska śmieci.

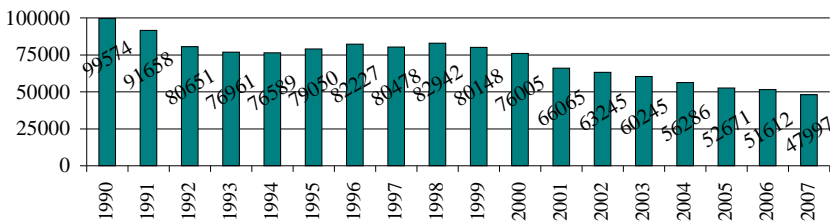
Na sprzedaż ciepła mają wpływ działania termomodernizacyjne odbiorców ciepła, jednak zmniejszenia z tego tytułu zostają wyrównane przez przyłączenia nowych obiektów. Rozliczenia z odbiorcami ciepła odbywają się na podstawie cen i stawek opłat określonych w taryfie dla ciepła, która jest zatwierdzana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

E. KOMUNIKACJA MIEJSKA

Jednostką realizującą zadania z zakresu komunikacji publicznej jest Miejski Zakład Komunikacji.

Komunikacją miejską objętych jest około 83% dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie miasta. Dla ogólnej liczby dróg dłużej w mieście wskaźnik ten wynosi około 63%. Brak możliwości objęcia komunikacją publiczną innych ulic miasta wynika głównie z ich nieodpowiednich parametrów (wąskie jezdnie, brak miejsc na przystanki). Od 1990 roku odnotowano przyrost długości tras autobusowych o 26 km (tj. o 27,7%). W tym okresie objęto komunikacją autobusową prawie wszystkie ulice, których parametry pozwalają na kursowanie autobusów. Długość tras tramwajowych utrzymuje się od 1991 roku na niezmiennym poziomie.

Rys. 12. Przewozy pasażerów w latach 1990-2007
w tysiącach

Ogólna liczba taboru pozostaje na niemal niezmiennym poziomie, mimo zakupu nowych jednostek (zwłaszcza autobusów). Zjawisko to spowodowane jest zużyciem już istniejących jednostek. W porównaniu z 1990 rokiem liczba miejsc spadła o 2.285, tj. o 10,0%. Główną przyczyną spadku jest zmniejszenie taboru tramwajowego.

Od roku 1990 znacząco spada liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku liczba przewozów przekraczała 80 milionów rocznie. W 2006 roku wyniosła niespełna 48 mln, ponad połowę mniej niż w roku 1990.

F. ODPADY

Jednostką odpowiedzialną za utrzymanie czystości oraz wywóz, składowanie i utylizację nieczystości stałych jest Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.

Miejskie wysypisko odpadów komunalnych zlokalizowane przy ul. Kociewskiej obejmuje obszar 14,5 ha oraz 2,5 ha zaplecza techniczno-ekologicznego. Jego eksploatacja trwa od 1964 roku. Wyposażone jest w szereg bardzo nowoczesnych urządzeń, m.in.: kompaktory, elektroniczne wagi składowanych odpadów, system odgazowywania składowiska oraz system ujmowania i podczyszczania odcieków wód opadowych infiltrujących czasę składowiska. Wysypisko objęte jest systemem odzysku biogazu. Przewidywana ilość pozyskania biogazu wynosi około 22.000 m³/h.

Ilość odpadów przyjętych na miejskie wysypisko w 2007 roku wyniosła 94.609 Mg. Wśród dostarczanych odpadów dominują odpady gospodarczo-bytowe (pochodzące z gospodarstw domowych oraz obiektów socjalnych zakładów przemysłowych); odpady przemysłowe o charakterze zbliżonym do odpadów komunalnych; gruz budowlany i ziemia z wykopów; żużel, popiół z kotłowni lokalnych; odpady wielkogabarytowe - głównie w postaci starych przedmiotów trwałego użytku.

Od maja 1994 roku na terenie miasta prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w zakresie makulatury, tworzyw sztucznych, stłuczki szklanej i puszek. Jest to między innymi wynik działalności Miejskiego Ośrodka Edukacji Ekologicznej, który poprzez edukację ekologiczną kształtuje właściwe wartości, postawy oraz zachowania jednostek i grup ludzkich w stosunku do ochrony środowiska.

Tabl. 15. Selektowna zbiórka nieczystości

Wyszczególnienie	1999	2001	2003	2005	2006	2007
	w m ³			w Mg		
Surowce razem:	7.387	13.023	24.484	1.460,0	1.623,6	1.990,0
Makulatura	2.404	2.994	4.194	380,6	339,1	269,2
Tworzywa sztuczne	4.106	8.418	17.445	533,8	682,2	458,1
Szkoło	789	1.586	2.845	545,6	602,4	664,7
Zmieszane odpady opakowaniowe				-	-	598,0

Selektywna zbiórka odpadów rokrocznie rośnie - w 2007 roku wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 22,6%.

Na terenie wysypiska odbywa się również ręczna segregacja odpadów, w wyniku której odzyskiwana jest makulatura, tworzywa sztuczne, złom i metale żelazne.

G. TRANSPORT

System transportowy jest jednym z podstawowych czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie oraz możliwości rozwoju miasta. Jednostką zajmującą się nadzorem nad stanem i funkcjonowaniem miejskiej sieci drogowo-ulicznej jest Miejski Zarząd Dróg.

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133) wprowadziła od 1 stycznia 1999 roku podział dróg na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Przez Toruń przebiega Transeuropejski Korytarz Transportowy (tzw. VI korytarz TINA) biegnący z Gdańska do Cieszyna i dalej przez Słowację i Czechy na Bałkany. W korytarzu tym biegnie droga krajowa Nr 1, w ciągu której zlokalizowana jest jedyna w granicach administracyjnych miasta przeprawa mostowa przez rzekę Wisłę.

Pozostałe drogi krajowe posiadają następujące numery i przebiegi:

Nr S10 - Droga ekspresowa Szczecin-Toruń-Warszawa - od węzła autostradowego „Lubicz” przez węzeł „Czerniewice”, tzw. trasą poligonową do Małej Nieszawski i dalej do Bydgoszczy przez Przyłubie.

Nr 15 - Wrocław-Toruń-Olsztyn - od ul. Gniewkowskiej przez Most Piłsudskiego do ulicy Olsztyńskiej.

Nr 80 - łącząca Toruń z Bydgoszczą po prawej stronie Wisły - od Szosy Bydgoskiej do węzła autostradowego „Lubicz”.

Drogi krajowe oraz wojewódzkie i powiatowe posiadają nawierzchnię bitumiczną. Drogi gminne są utwardzone w około 50%.

Tabl. 16. Sieć drogowo-uliczna

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2005	2006	2007
Ogółem w km	344,2	346,0	397,4	402,0	430,2	440,8	448,6	454,2
Drogi krajowe w km	41,5	41,5	39,2	39,3	39,3	39,3	39,3	39,3
Drogi wojewódzkie w km	13,9	13,9	18,2	18,2	18,3	18,3	18,3	18,3
Drogi powiatowe w km	71,6	71,6	71,5	71,8	75,1	75,1	75,1	75,1
Drogi gminne w km	217,2	219,0	268,6	272,6	297,5	308,1	316,0	321,5

Zmiany długości ulic powstały w wyniku szczegółowych pomiarów wykonanych w ramach prac nad systemem zarządzania drogami i ruchem drogowym WZDR. Pomiary wykonano w 2001 r.

Najważniejszym obiektem inżynierskim w mieście jest jedyna przeprawa mostowa przez Wisłę o szerokości nawierzchni 9,0 m. Przeprawa ta z uwagi na swą szerokość oraz mało wydajne dojazdy jest prawdziwym „wąskim gardłem” układu komunikacyjnego miasta. Wyczerpywanie się jej przepustowości w godzinach szczytu komunikacyjnego lub awarie w pasie jezdni, paraliżują na wiele godzin ruch w śródmieściu i na miejskich odcinkach dróg krajowych.

Innymi mankamentami układu komunikacyjnego są bardzo mały udział ulic dwujezdniowych i zbyt rzadka sieć ulic związanych z trasami wylotowymi.

Istotnym odciążeniem ruchu (zwłaszcza tranzytowego wschód - zachód) w lewostronnej części miasta jest oddana w 2005 roku południowa obwodnica miasta, tzw. trasa poligonowa będąca odcinkiem planowanej drogi ekspresowej S10 oraz oddana w roku 2007 ul. Andersa, tzw. trasa średnicowa południowa.

Przez miasto przebiegają linie kolejowe w czterech kierunkach: Kutno - Piła, Poznań - Skandawa. Stacją obsługującą ten czterokierunkowy ruch jest Toruń Główny. Obie linie są liniami pierwszorzędnymi, dwutorowymi i zelektryfikowanymi. Część transportu kolejowego obsługiwana jest również przez stację Toruń Wschodni.

Na koniec 2007 roku było zarejestrowanych 95.259 pojazdów w tym 68.459 samochodów osobowych.

MIESZKANIA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje o zasobach mieszkaniowych (Tabl. 17) i mieszkaniach oddanych do użytku dotyczą mieszkań w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (np. hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej) oraz pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a okresowo zamieszkanymi (np. pomieszczenia inwentarskie, piwnice, barakowozy, statki, wagony).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

4. Dane o mieszkaniach oddanych do użytku (Tabl. 18) dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych oraz uzyskanych w wyniku adaptacji inwestycyjnej. Jako kryterium opracowania informacji przyjęto przynależność organizacyjną inwestora, a nie właściciela lub użytkownika.

Zasoby mieszkaniowe

Według stanu na 31 grudnia 2007 roku zasób mieszkaniowy Torunia stanowiło 79.145 mieszkań. Do 2003 roku ponad 50% zasobów mieszkaniowych stanowiły mieszkania spółdzielcze. Od roku 2004 zmieniono sposób agregacji danych zliczając razem wszystkie ich rodzaje poza indywidualnymi.

Tempo przyrostu zasobów mieszkaniowych jest słabe. W stosunku do 1990 roku liczba mieszkań wzrosła o 19.088 (tj. o 31,8%).

Liczba ludności zamieszkującej w mieszkaniach wzrosła od 1990 do 2007 roku o 13.501 osób (tj. o 7,0%). Spowodowało to spadek przeciętnej liczby osób w 1 mieszkaniu z 3,22 w 1990 roku do 2,61 w 2007 roku. Również w innych miastach spada przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu - z 3,15 w 1990 roku do 2,67 w 2007 roku. Natomiast powierzchnia użytkowa 1 mieszkania kształtowała się na poziomie nieco wyższym niż w Toruniu - 61,9 m² w stosunku do 57,3 m² w 2007 roku.

Tabl. 17. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane

Stan w dniu 31 XII

Lata	Mieszkania	Ludność w mieszkaniach	Przeciętna liczba osób w mieszkaniu	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania w m ²
1990	60.057	193.118	3,22	52,5
1992	62.722	192.724	3,07	52,9
1994	64.880	194.658	3,00	53,4
1996	66.763	195.889	2,93	53,7
1998	68.846	196.881	2,86	54,1
2000	70.820	195.127	2,76	54,3
2002	74.780	206.638	2,76	56,7
2004	76.351	208.278	2,73	57,0
2005	77.085	208.007	2,70	57,1
2006	78.065	207.190	2,65	57,2
2007	79.145	206.619	2,61	57,3

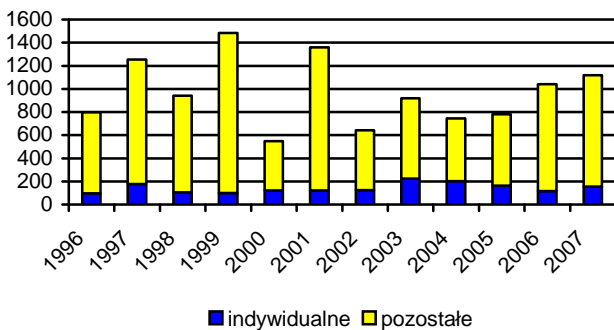
Mieszkania oddane do użytku

Liczba mieszkań oddawanych do użytku w latach 1990-2007 ulegała wahaniom. Najwięcej mieszkań 1.485 oddano do użytku w 1999 roku. W roku 2007 odnotowano wzrost mieszkań oddanych do użytku o 7,5%, tj. o 78 sztuk w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrósł udział budownictwa indywidualnego - z 4,0% w roku 1990 do 13,9% w roku 2007, przy porównywalnej liczbie mieszkań oddanych do użytku ogółem.

Rys. 13. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów w latach 1996-2007

Stan w dniu 31 XII

**Tabl. 18. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów
Stan w dniu 31 XII**

Lata	Ogółem	Budownictwo				
		indywidualne	spółdzielcze	społeczne czynszowe	komunalne	inne
1990	969	39	894	-	22	X
1992	1.456	149	1.285	-	-	20
1994	1.061	161	651	-	110	138
1996	798	97	352	-	-	349
1997	1.253	178	515	-	-	560
1998	942	104	220	-	18	600
1999	1.485	99	544	78	-	764
2000	547	122	77	90	-	258
2002	643	124	137	168	10	204
2003	919	225	318	166	-	210
2004	746	201		545		
2005	781	164		617		
2006	1.041	117		924		
2007	1.119	156		963		

W celu zaspokojenia rosnących potrzeb mieszkaniowych Rada Miejska Torunia w 1996 roku podjęła decyzję o utworzeniu przez Gminę Toruńskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. Towarzystwo rozpoczęło działalność w czerwcu 1997 roku, a przedmiotem jego działania jest budowa domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu.

Budowane przez TTBS mieszkania przeznaczone są dla osób, których dochody nie pozwalają na budowę lub zakup mieszkania. Mieszkanie w zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego powstaje dzięki pomocy Gminy oraz preferencyjnym kredytom udzielanym Towarzystwu ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego.

Do grudnia 2007 roku spółka wybudowała 929 mieszkań, z tego 80 mieszkań w 2007 roku. Większość mieszkań powstała na dużych osiedlach - 406 mieszkań w 22 budynkach na osiedlu Solanki w Czerniewicach oraz 150 mieszkań w 5 budynkach na osiedlu Nad Drwęcą w Lubiczu Dolnym. W 2007 roku rozpoczęto budowę ostatniego budynku na osiedlu przy ulicy Olsztyńskiej, które zaprojektowane zostało na 160 mieszkań.

Zasoby komunalne

Jednostką zarządzającą w imieniu Gminy całością substancji mieszkaniowej w budynkach stanowiących własność komunalną, a od 1995 roku stanowiących także własność wspólnot mieszkaniowych, jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej.

wej. Zarządzanie nieruchomościami Gminy Toruń oraz nieruchomościami stanowiącymi własność wspólnot mieszkaniowych odbywa się przez terenowe Administracje Domów Mieszkalnych. Aktualnie na terenie miasta działają cztery ADM-y.

Od roku 1995, tj. od czasu wejścia w życie ustawy o własności lokali, zarządzane zasoby dzieli się na własność Gminy i własność wspólnot mieszkaniowych. Od 1990 roku odnotowano spadek o 153 (tj. o 16,6%) liczby budynków administrowanych przez ZGM. W 1995 roku budynki będące własnością wspólnot mieszkaniowych stanowiły 28,6% ogółu budynków. W 2007 roku udział ten wyniósł 38,6%.

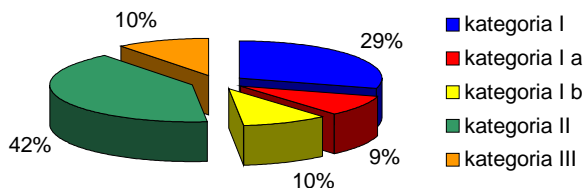
W latach 1990-2007 ilość lokali mieszkalnych administrowanych przez ZGM spadła, jednak w ostatnim okresie utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Udział lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy w ogólnej liczbie lokali wyniósł w 1995 roku 88,2%, a w roku 2007 spadł do 68,3%.

W 2007 roku Zakład Gospodarki Mieszkaniowej pozyskał 52 mieszkania, w tym 49 nowych - najwięcej w bloku przy ul. Targowej 24a - 45 mieszkań.

W 1995 roku udział powierzchni mieszkań komunalnych w stosunku do ogólnej powierzchni mieszkań administrowanych przez ZGM wyniósł 86,8%. W 2007 roku udział ten spadł do 64,4%.

Największy odsetek (41,2%) powierzchni mieszkaniowej stanowiącej własność Gminy znajduje się w budynkach kategorii II - budynki o konstrukcji mieszanej (stropy drewniane, ściany murowane). Wysoki udział (29,4%) ma również powierzchnia mieszkalna kategorii I (budynki konstrukcyjnie trwałe wybudowane po 1 stycznia 1961 roku).

Rys. 14. Zasoby komunalne według kategorii
Stan w dniu 31.12.2007r.

Tabl. 19. Zasoby komunalne

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Budynki	923	928	895	889	874	859	839	791	790	779	770
Budynki wspólnot mieszkaniowych				284	317	327	323	316	317	304	297
Budynki komunalne				605	557	532	516	490	474	486	473
Lokale mieszkalne	9.307	9.480	9.296	9.285	9.422	9.491	9.445	8.513	8.433	8.655	8.684
Lokale wspólnot mieszkaniowych				1.133	2.224	2.609	2.815	2.688	2.749	2.689	2.751
Lokale komunalne				8.152	7.198	6.882	6.630	6.298	5.764	5.744	5.933
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :	424.758	428.342	422.279	436.208	424.261	426.948	437.298	384.953	383.713	392.002	388.378
Powierzchnia mieszkań wspólnot mieszkaniowych				72.228	110.701	129.871	138.854	136.980	137.103	139.049	138.230
Powierzchnia mieszkań komunalnych				363.980	313.560	297.077	298.444	247.972	246.610	252.952	250.148
Kategoria I	121.142	128.627	131.845	112.834	67.676	79.716	73.283	80.487	67.676	79.716	73.462
Kategoria I a	68.588	68.588	68.588	58.236	23.568	29.719	23.809	26.707	23.568	29.719	22.823
Kategoria I b	43.763	41.222	41.044	36.398	20.269	25.326	27.495	23.573	20.269	25.326	24.643
Kategoria II	135.536	131.919	126.296	105.555	110.675	94.402	106.060	119.070	110.675	94.402	103.016
Kategoria III	55.729	57.986	54.506	50.957	25.784	17.829	23.305	27.224	25.784	17.829	26.204

* z uwagi na dokładne określenie poszczególnych kategorii w roku 2002 nastąpiły przesunięcia przynależnych powierzchni w stosunku do lat ubiegłych.

PRZEMYSŁ

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Pod pojęciem „przemysł” rozumie się sekcje PKD:

przetwórstwo przemysłowe oraz zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę.

4. Informacje zawarte w tablicach dotyczą działalności podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 50 osób. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej jak i nieprzemysłowej. Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje: wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji; wartość robót i usług świadczonych odpłatnie zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych; zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia; pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej.

5. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i wynagrodzeniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych, w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Tabl. 20. Produkcja sprzedana przemysłu

tys. złotych (ceny bieżące)

Lata	Przemysł ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
1993	912.067,1	873.637,8	38.429,3
1994	1.278.316,0	1.148.821,4	129.494,6
1996	2.111.125,9	1.856.503,2	254.622,7
1997	2.597.982,1	2.316.995,2	280.986,9
1998	2.732.039,2	2.633.266,2	98.773,0
1999	2.878.495,8	2.563.089,9	315.405,9
2000	2.934.283,7	2.600.793,8	333.489,9
2001	3.023.479,3	2.628.947,1	394.532,2
2002	3.021.976,7	2.584.592,3	437.384,4
2003*	4.622.961,8	4.014.272,5	608.689,3
2004	5.201.887,4	4.514.308,7	687.578,7
2005	4.103.080,2	3.953.942,0	149.138,2
2006	4.150.156,6	3.945.652,8	204.503,8
2007	4.575.526,6	4.320.079,8	255.446,8

* zmiana sposobu agregacji danych

Produkcja sprzedana

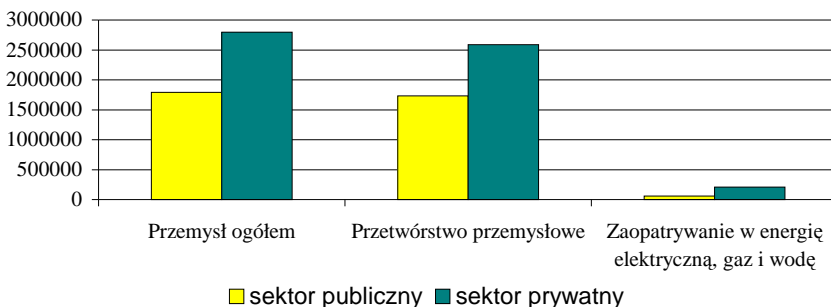
W związku ze zmianą sposobu agregacji danych nie ma możliwości porównania danych od roku 2003 z latami wcześniejszymi. Ponadto z uwagi na przekształcenia w sektorze energetycznym dane od roku 2005 również są nieporównywalne z poprzednimi.

W roku 2007 produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) była wyraźnie wyższa niż w poprzednich - wzrosła w porównaniu z rokiem 2006 o 425.370,0, tj. o 10,2%. Dla produkcji sprzedanej sekcji przetwórstwo przemysłowe wzrost wyniósł 374.427,0 tys. złotych (9,5%). W sekcji zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę produkcja wzrosła o 50.943,0 tys. złotych (tj. 24,9%), co wynika przede wszystkim z rozwoju firm zlokalizowanych w Toruńskim Parku Technologicznym.

Udział sekcji przetwórstwo przemysłowe w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ulegał wahaniom - w 2007 roku udział ten wyniósł 94,4%. W ramach tej sekcji największą wartość produkcji sprzedanej odnotowuje się w podsekcji produkcja artykułów spożywczych i napojów (56,0%).

W latach 1993-2002 odnotowano spadek udziału sektora publicznego w wartości produkcji sekcji przetwórstwo przemysłowe z 66,5% do 3,4%. Zmiana sposobu agregacji danych sprawiła, że w 2003 roku udział sektora publicznego w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wyniósł 40,7%, a w ostatnim roku 39,0%.

Rys. 15. Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów i sekcji EKD
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Liczba osób zatrudnionych w przemyśle ulega wahaniom. W 2007 roku w stosunku do roku 2006 odnotowano spadek zatrudnienia o 702 osoby (tj. o 3,2%). W sekcji Przetwórstwo przemysłowe spadek ten wyniósł 618 osób (tj. 3,0%), a w sekcji zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę 49 osób (tj. 4,9%). Zatrudnieni w sekcji przetwórstwo przemysłowe stanowili w 2006 roku 95,5% ogółu zatrudnionych w przemyśle. Sektor publiczny zatrudniał 26,2% ogółu zatrudnio-

nych w przemyśle. Na stanowiskach robotniczych pracowało 73,1% ogółu zatrudnionych w przemyśle.

W 2007 roku przeciętnie miesięczne wynagrodzenie brutto (bez wypłat z zysku) w przemyśle wyniosło 2.613 zł. W sekcji zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę przekroczyło średnią krajową i wyniosło 3.298 zł.

Tabl. 21. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia w przemyśle

Lata	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
Zatrudnienie (jednostki, w których liczba pracujących przekracza 9 osób)			
1994	26.748	23.848	2.900
1996	26.703	24.323	2.380
1997	26.917	24.538	2.379
1998	24.763	22.466	2.297
1999	25.866	23.552	2.314
2000	23.889	21.498	2.391
2001	23.184	20.647	2.479
2002	22.887	20.379	2.459
2003*	28.044	25.538	2.464
2004	26.640	24.203	2.382
2005	22.990	21.865	1.083
2006	21.634	20.605	994
2007	20.932	19.987	945
Wynagrodzenie miesięczne brutto w złotych			
1994	542	514	775
1996	885	853	1.207
1997	1.080	1.044	1.451
1998	1.262	1.224	1.633
1999	1.644	1.597	2.127
2000	1.835	1.777	2.353
2001	1.924	1.850	2.553
2002	1.979	1.882	2.793
2003*	2.123	2.050	2.887
2004	2.206	2.128	3.010
2005	2.313	2.281	2.981
2006	2.489	2.460	3.120
2007	2.613	2.583	3.298

* zmiana sposobu agregacji danych

BUDOWNICTWO

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje działu dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych do sekcji PKD - budownictwo, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

4. Do produkcji podstawowej zaliczono wykonywane na terenie kraju roboty budowlano-montażowe w zakresie inwestycji, remontów, konserwacji, budownictwa tymczasowego na placach budów. Wartość robót produkcji podstawowej obejmuje produkcję własną, tj. wykonaną siłami własnymi jednostki.

5. Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczą pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty, w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dane nie obejmują uczniów.

Tabl. 22. Produkcja budowlano-montażowa
tys. złotych (ceny bieżące)

Lata	Ogółem	Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części, inżynieria lądowa i wodna	Wykonywanie instalacji budowlanych
1993	63.369,0	46.942,3	16.426,7
1994	64.799,9	60.072,0	4.727,9
1995	88.693,8	82.166,5	6.527,3
1996	130.903,3	122.717,6	8.185,7
1997	170.192,2	144.497,4	25.694,8
1998	264.744,7	231.256,8	33.487,9
1999*	366.673,8	322.110,4	44.563,4
2000*	426.604,0	384.172,8	42.431,2
2001*	389.628,1	350.217,7	39.410,4
2002*	254.076,3	229.119,3	23.479,6
2003*	224.791,6	196.180,0	28.611,6
2004*	236.093,2	200.009,5	36.083,7
2005*	283.776,8	243.645,2	39.811,6
2006*	432.734,6	368.177,7	63.798,7
2007*	675.107,9	554.894,1	97.156,5

* brak możliwości porównania z latami ubiegłymi z uwagi na zmianę wielkości zatrudnienia w poszczególnych jednostkach

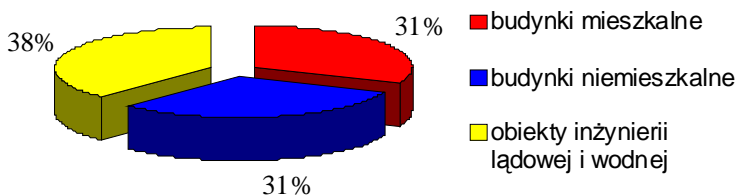
Produkcja budowlano-montażowa

Udział produkcji grupy Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części, inżynieria lądowa i wodna w produkcji budowlano-montażowej ogółem wzrósł z 74,1% w 1993 roku do 92,7% rok później, po czym wahał się nieznacznie osiągając najniższą wartość w 2007 roku - 82,2%.

W latach 1993-2002 w produkcji budowlano-montażowej według obiektów dominowały budynki mieszkalne, lecz ich udział spadł w tym okresie z 71,2% do 30,1%. W ostatnich latach produkcja budowlano-montażowa odbywała się tylko w trzech grupach obiektów.

Roboty inwestycyjne w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej wyniosły w 2006 roku 68,6%.

**Rys. 16. Produkcja budowlano-montażowa
wg rodzajów obiektów budowlanych**
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W latach 1993-1995 wystąpił spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach budowlanych o 40,7%. Od roku 1996 do 2001 zatrudnienie rosło, jednak w dwóch kolejnych latach spadło o 38,3% do wielkości najniższej od 1995 roku - 2583 osoby. W ostatnich latach ponownie rośnie - w 2007 roku wyniosło 3.256 osób - o 8,8% więcej niż w poprzednim.

Zatrudnieni w grupie „Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części ...” stanowią 76,4% ogółu zatrudnionych w budownictwie.

Sektor prywatny zatrudnia 97,0% ogółu zatrudnionych w przedsiębiorstwach budowlanych. W 1993 roku odsetek ten kształtował się na poziomie 42,1%.

Wynagrodzenia w budownictwie ogółem i poszczególnych grupach były poniżej poziomu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Należy jednak zauważyć ich znaczący wzrost w 2007 roku – wzrosły o ponad 500 złotych, tj. 25,3%.

Tabl. 23. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia w budownictwie

Lata	Ogółem	Wznoszenie komplet- nych budowli lub ich części, inżynieria łą- dowa i wodna	Wykonywanie instalacji budow- lanych
Zatrudnienie*			
1993	3.891	3.591	300
1994	2.897	2.635	262
1995	2.307	2.121	186
1996	2.674	2.488	186
1997	3.090	2.697	393
1998	3.384	2.935	396
1999	4.045	3.401	587
2000	4.128	3.618	493
2001	4.183	3.617	550
2002	3.028	2.579	413
2003	2.583	2.148	412
2004	2.593	2.151	382
2005	2.679	2.224	391
2006	2.993	2.298	592
2007	3.256	2.486	638
Wynagrodzenie miesięczne brutto w złotych *			
1993	314	304	439
1994	401	385	561
1995	579	582	544
1996	743	751	627
1997	888	885	915
1998	1.126	1.134	1.107
1999	1.540	1.571	1.412
2000	1.730	1.741	1.680
2001	1.752	1.767	1.682
2002	1.836	1.865	1.748
2003	1.705	1.729	1.630
2004	1.796	1.806	1.803
2005	1.803	1.805	1.872
2006	1.981	2.029	1.881
2007	2.482	2.590	2.197

* w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

HANDEL

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje działu dotyczą wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową.

4. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędом, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej.

5. Dane o sprzedaży detalicznej towarów, sprzedaży hurtowej i sprzedaży w placówkach gastronomicznych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

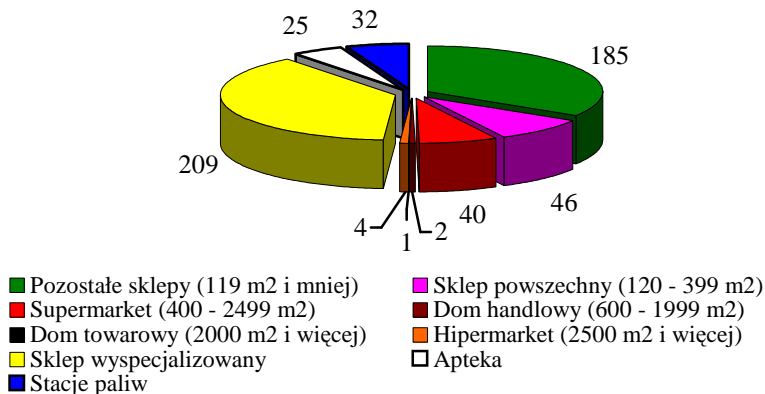
Sprzedaż w sektorze publicznym to sprzedaż dokonywana przez podmioty państwowe (w tym spółki Skarbu Państwa i przedsiębiorstwa państwowe), komunalne i mieszane (spółki z przewagą kapitału sektora publicznego).

Sprzedaż

Sprzedaż detaliczna towarów (w cenach bieżących) pozostaje od 2003 roku na zbliżonym poziomie - w 2006 roku wzrosła o 4,9% w stosunku do poprzedniego. Wartość sprzedaży detalicznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosła z 574 złotych w 1993 roku do 5.901 złotych w 2001 roku. Rok później spadła jednak do 4.654 złotych. Od tego czasu ponownie rośnie - w roku 2006 była rekordowa i wyniosła 7.458 złotych na mieszkańca.

Rys. 17. Sklepy wg form organizacyjnych (jednostki duże i średnie)

Stan w dniu 31 XII 2007r.

Tabl. 24. Sprzedaż detaliczna, hurtowa i w placówkach gastronomicznych
(ceny bieżące)

Lata	Sprzedaż w tys. złotych		
	detaliczna	hurtowa	w placówkach gastronomicznych
1993	116.564,2	105.651,6	2.461,9
1994	146.523,1	148.226,4	3.259,1
1995	211.649,6	313.244,7	3.934,8
1996	342.087,5	840.150,8	4.913,6
1997	668.790,9	1.289.160,2	8.261,0
1998	662.357,2	2.229.212,3	6.850,0
1999	916.259,1	2.496.086,1	13.893,0
2000	948.132,0	3.729.099,0	20.471,0
2001	1.212.120,1	4.117.187,2	26.846,0
2002	980.637,7	4.457.302,8	28.021,0
2003	1.431.091,1	5.742.865,2	26.434,0
2004	1.467.412,4	7.480.439,6	27.907,0
2005	1.473.145,7	8.032.258,4	31.019,0
2006	1.545.240,4	9.304.531,6	36.873,0

Wartość sprzedaży hurtowej (w cenach bieżących) wzrosła w 2006 roku w stosunku do 2005 roku o 1.272.273,2 tys. złotych (tj. o 15,8%). W 1993 roku wartość sprzedaży hurtowej stanowiła zaledwie 90,6% wartości sprzedaży detalicznej. W 2006 roku wartość sprzedaży hurtowej przekroczyła 6-krotność wartości sprzedaży detalicznej.

W stosunku do 2005 roku wartość sprzedaży w placówkach gastronomicznych wzrosła o 5.854 tys. złotych (tj. o 18,9%).

W wartości sprzedaży detalicznej towarów dominuje sprzedaż towarów konsumpcyjnych, która w 2005 roku stanowiła 61,9%. Udział ten od 1993 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wśród towarów konsumpcyjnych największa sprzedaż wystąpiła w grupie towarów żywnościowych (65,8%). Do towarów konsumpcyjnych nie zalicza się tych, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej, materiały budowlane itp. Podziału sprzedaży towarów konsumpcyjnych na kategorie dokonano szacunkowo.

Przedstawione wyżej dane dotyczące sprzedaży detalicznej nie uwzględniają sprzedaży targowiskowej. W Toruniu funkcjonuje obecnie 7 targowisk.

Ogólna powierzchnia targowisk w roku 2007 wyniosła 61.792 m². Liczba stałych punktów sprzedaży drobnodetalicznej zlokalizowanych na terenie targowisk wyniosła 2.064.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Dane obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 49 osób i które prowadzą księgi handlowe (z wyłączeniem banków, instytucji ubezpieczeniowych i szkół wyższych oraz podmiotów prowadzących działalność w zakresie rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa).

4. Przychody z działalności gospodarczej obejmują otrzymane i należne kwoty: ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów, składników majątkowych (środków trwałych, materiałów, wyposażenia, inwestycji itp.), z operacji finansowych, z dotacji przedmiotowych i innych zwiększeń przychodów.

5. Koszty uzyskania przychodów obejmują: koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), wartość w cenach zakupu (nabycia) sprzedanych towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne, koszty finansowe (odsetki, prowizje od pożyczek i kredytów itp.).

6. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) stanowi różnicę pomiędzy przychodami z działalności gospodarczej a kosztami uzyskania tych przychodów skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.

7. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) wynika z pomniejszenia zysku brutto o obowiązkowe odpisy (w szczególności podatek dochodowy) lub powiększenia straty brutto o obowiązkowe odpisy na rzecz budżetu państwa.

Przychody, koszty i wyniki finansowe

Od 1993 roku przychody z działalności gospodarczej przedsiębiorstw wyraźnie wzrosły, jednak dane w poszczególnych latach są nieporównywalne z uwagi na zmiany w sposobie agregacji danych. Największy udział w wartości przychodów przedsiębiorstw miały: handel i naprawy (54,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (34,9%).

Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach (relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności) był w 2007 był bardzo wysoki i wyniósł 99,6%.

Najlepsze wyniki finansowe wypracowane zostały w sekcji budownictwo, która osiągnęła wskaźnik rentowności obrotu netto (relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności) na poziomie 10,8%. Sekcja przetwórstwo przemysłowe zanotowała ujemny wynik finansowy netto.

Tabl. 25. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	1993	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
	w tysiącach złotych							
Przychody ogółem	1.634.286	4.233.380	6.250.260	7.741.111	8.324.214	13.341.622	13.657.965	8.392.145
Koszty uzyskania przychodów	1.527.942	4.053.137	6.040.945	7.514.879	7.959.734	12.432.202	12.985.804	8.162.331
Wynik finansowy brutto	101.885	176.686	211.466	225.317	365.871	911.220	673.086	229.783
Wynik finansowy netto	32.318	82.893	114.483	130.807	257.405	690.071	522.354	168.931

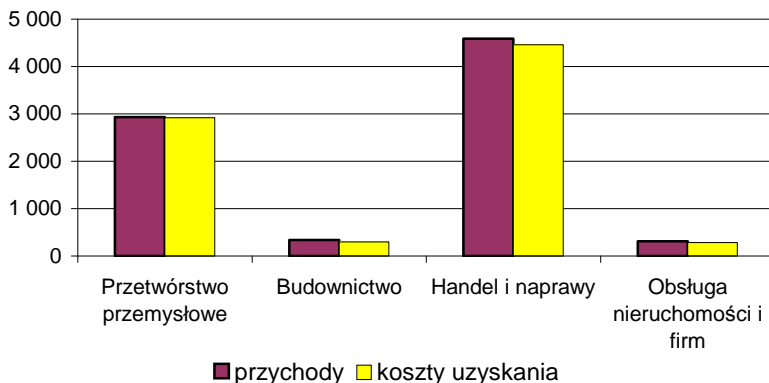
Tabl. 26. Majątek obrotowy i zobowiązania przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	1993	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
	w tysiącach złotych							
Majątek obrotowy ogółem	481.033	1.059.238	1.629.499	2.092.623	2.370.182	4.514.770	5.012.880	5.413.750
w tym:								
- należności i roszczenia	263.641	524.692	899.875	1.272.578	1.437.855	2.034.896	2.182.214	2.841.504
- zapasy	159.306	406.700	556.056	626.548	672.821	2.032.193	2.292.082	1.965.138
Zobowiązania ogółem	521.123	875.587	1.392.546	1.891.832	2.266.888	3.840.086	3.995.933	4.201.976
w tym:								
- kredyty i pożyczki	179.863	393.432	457.445	614.773	735.413	1.526.459	1.300.261	1.554.848

Tabl. 27. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji PKD (w tys. złotych)

Wyszczególnienie		1993	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2007
Przetwórstwo przemysłowe	przychody	932.205	2.131.508	2.800.310	3.914.341	5.045.629	6.459.561	5.844.176	2.931.517
	koszty	859.430	2.048.348	2.701.793	3.752.047	4.728.564	5.860.260	5.469.499	2.918.702
	wynik netto	15.575	35.467	50.794	93.383	224.237	445.595	276.680	-9.828
Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	przychody	286.638	658.495	850.379	810.213	1.151.560	x	x	132.834
	koszty	859.430	601.683	816.461	789.048	1.126.928	x	x	123.596
	wynik netto	24.795	26.913	13.757	11.327	14.871	x	x	6.437
Budownictwo	przychody	76.008	173.030	369.843	443.994	321.969	185.889	438.647	339.541
	koszty	77.921	163.565	337.130	432.203	323.535	178.373	407.557	299.384
	wynik netto	-5.121	5.277	21.389	5.219	-3.761	5.994	25.478	40.158
Handel i naprawy	przychody	221.401	1.069.519	1.848.738	2.105.126	2.529.680	4.977.426	6.445.914	4.590.640
	koszty	220.019	1.042.200	1.816.759	2.086.312	2.492.850	4.740.175	6.212.878	4.461.104
	wynik netto	-1.237	14.407	20.304	12.625	28.158	192.118	196.729	105.775
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	przychody	31.342	43.914	49.220	48.283	33.454	x	x	x
	koszty	32.833	43.577	49.258	46.038	31.021	x	x	x
	wynik netto	-3.078	-947	-476	1.188	1.616	x	x	x
Obsługa nieruchomości i firm	przychody	61.054	123.632	279.529	361.916	332.526	407.410	536.981	311.665
	koszty	58.956	122.211	269.719	357.515	326.921	398.802	520.011	283.750
	wynik netto	640	837	6.929	2.752	4.018	5.231	9.390	21.061
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	przychody	16.797	25.365	36.658	29.387	44.865	x	x	48.752
	koszty	15.606	23.809	34.301	26.607	41.507	x	x	43.774
	wynik netto	688	837	1.755	2.341	2.549	x	x	3.950

Rys. 18. Przychody i koszty przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2007 roku (w mln zł)

Majątek obrotowy, kredyty i zobowiązania przedsiębiorstw

Majątek obrotowy przedsiębiorstw rósł nieprzerwanie od 1993 do 2004 roku. W roku 2007, osiągnął maksymalną wartość, przekraczając o 400.870 tys. zł, tj. o 8,0% wynik roku poprzedniego. W strukturze majątku obrotowego w 2007 roku najczęściej stanowiły należności i roszczenia - ich udział wyniósł 52,5%.

Największy udział w wartości majątku obrotowego przedsiębiorstw miała sekcja handel i naprawy - 44,1%.

W 2007 roku spadła wartość zapasów, wzrosły natomiast należności i zobowiązania, jak również saldo kredytów i pożyczek, które stanowiły 37,0% wartości zobowiązań.

Zobowiązania w sekcji handel i naprawy stanowiły w 2007 roku 52,2% ogółu zobowiązań.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia. Z dniem 1 września 1999 roku rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z 8 stycznia 1999 roku - Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego

(Dz. U. Nr 12, poz. 96). W roku szkolnym 1999/2000 w miejsce dotychczasowych ośmioletnich szkół podstawowych powstały sześcioletnie szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa.

3. Dane dotyczące szkół podstawowych, gimnazjów, szkół zawodowych oraz liceów ogólnokształcących - jeśli nie zaznaczono inaczej - wykazano łącznie ze szkołami specjalnymi.

4. W szkolnictwie zawodowym za szkołę uznaje się każdą szkołę zawodową określonego typu i rodzaju o odrębnej podbudowie programowej, bez względu na to czy szkoła posiada wspólną administrację, czy jest samodzielną oraz bez względu na czas trwania nauki i prowadzone specjalności szkolenia.

W szkolnictwie zawodowym przyjęto podział szkół na:

- zasadnicze szkoły zawodowe;

- średnie szkoły zawodowe, do których zaliczono: technika zawodowe i równorzędne szkoły zawodowe, licea zawodowe, średnie studia zawodowe oraz szkoły artystyczne II stopnia;

- policealne szkoły zawodowe (m.in. nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie - w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata).

5. Pomieszczenia do nauczania nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych.

6. Dane o absolwentach szkół ogólnokształcących i zawodowych dotyczą poprzedniego roku szkolnego, szkół wyższych - roku kalendarzowego. Informacje o absolwentach szkół wykazano łącznie z eksternami. Dane o absolwentach szkół wyższych dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych zawodowych i magisterskich (jednolitych i uzupełniających).

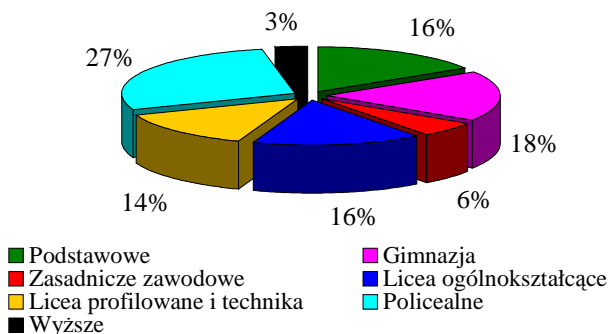
7. Informacje dotyczące szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego podano według stanu na początku roku szkolnego, a dotyczące szkolnictwa wyższego według stanu w dniu 31 XII.

8. Od roku szkolnego 2003/2004 nie są agregowane dane dotyczące nauczycieli. Wcześniejsze dane znajdują się w poprzednich edycjach „Raportu o stanie miasta”.

A. DANE ZBIORCZE

W stosunku do roku szkolnego 2006/07 liczba placówek szkolnych zmniejszyła się o 8 (4,0%), na co największy wpływ miał spadek liczby szkół policealnych o 7 placówek. Pozostały one jednak dominującymi w strukturze szkół.

Rys. 19. Szkolnictwo według typów szkół
Rok szkolny 2007/2008

W stosunku do roku szkolnego 1990/91 przyrost liczby uczniów i studentów odnotowano w szkolnictwie wyższym, policealnym i liceach ogólnokształcących. Największy przyrost - o 257% (tj. o 23.634 osób) odnotowano wśród studentów. Największy spadek - o 82% (6.134 uczniów) - nastąpił w szkolnictwie zasadniczym zawodowym.

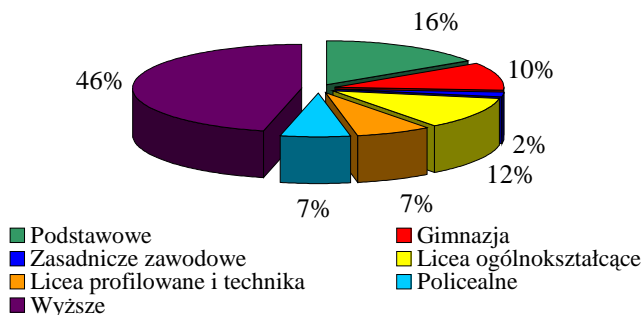
W roku szkolnym 2007/08, w porównaniu do roku poprzedniego, istotny przyrost liczby uczniów nastąpił jedynie w szkołach policealnych (3,3%).

Udział liczby studentów w ogólnej liczbie uczących się w Toruniu był najwyższy w roku szkolnym 2005/06 osiągając 47,7% (wobec 15,9% w 1990/91 roku). W ostatnim okresie spadł nieznacznie - do 46,4%. Wyraźnie zmieniały się ilości uczniów w szkołach średnich (obecnie ponadgimnazjalnych) - do roku 1998/99 więcej uczniów uczyło się w szkołach zawodowych, od roku 1999/2000 większy udział mają uczniowie liceów ogólnokształcących. Systematycznie spada również udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych z 12,9% w 1990/91 roku do 1,9% w roku 2007/08.

Tabl. 28. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - szkoły, uczniowie i studenci

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1998/99	1999/00	2001/02	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
SZKOŁY									
Podstawowe	31	37	44	39	38	38	32	31	31
Gimnazja	-	-	-	33	35	35	35	34	34
Zasadnicze zawodowe	29	17	17	17	17	12	11	11	11
Licea ogólnokształcące	8	13	15	18	19	26	33	31	30
Licea profilowane i technika	36	34	41	42	45	50	38	27	26
Policealne	16	14	31	34	38	41	62	60	53
Wyższe	1	1	2	2	3	4	4	5	6
UCZNIOWIE I STUDENCI									
Podstawowe	27.943	28.538	23.952	19.310	14.747	13.111	12.240	11.633	11.206
Gimnazja	-	-	-	3.255	8.947	8.387	7.973	7.460	7.187
Zasadnicze zawodowe	7.478	6.447	4.933	4.764	2.988	1.398	1.396	1.338	1.344
Licea ogólnokształcące	3.654	4.690	8.239	9.108	7.712	8.558	8.310	8.391	8.320
Licea profilowane i technika	7.800	7.584	8.347	8.097	7.090	7.330	6.070	5.048	5.214
Policealne	1.970	1.805	2.961	2.862	3.335	4.303	4.703	5.481	4.632
Wyższe	9.207	10.250	27.996	29.228	32.891	34.733	37.075	34.552	32.841

Rys. 20. Szkolnictwo według liczby uczniów i studentów
Rok szkolny 2007/2008

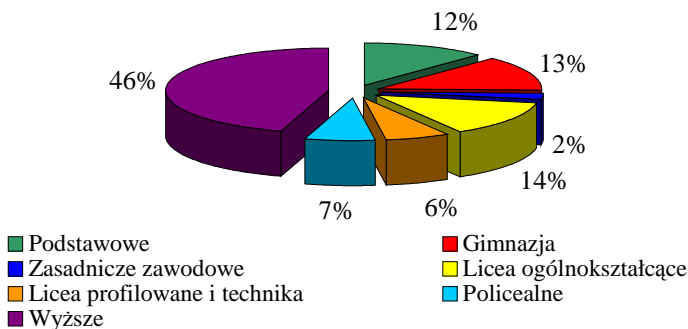

Od roku szkolnego 2002/03 znacząco wzrosła liczba absolwentów w wyniku pojawienia się pierwszego rocznika absolwentów gimnazjów. W roku 2007/08 zanotowano spadek liczby absolwentów we wszystkich typach szkół. W porównaniu z rokiem 1990/91 największy przyrost absolwentów - ponad siedmiokrotny - zanotowały szkoły wyższe.

Szkoły wyższe dominują także w strukturze absolwentów, wydając 45% wszystkich absolwentów. W strukturze tej od początku lat dziewięćdziesiątych zasadnicze zmiany. Udział absolwentów szkół wyższych wzrósł z 12% do 45,2%. Spadł natomiast znacząco udział absolwentów szkół zasadniczych zawodowych z 23,4% do 2,2%.

Rys. 21. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby absolwentów

Rok szkolny 2007/2008

Tabl. 29. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - absolwenci

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1999/00	2001/02	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
Podstawowe	3.020	3.301	3.648	2.665	2.668	2.323	2.171	2.143
Gimnazjalne	-	-	-	-	2.833	2.724	2.648	2.349
Zasadn. zawodowe	2.084	2.059	1.372	1.358	1.235	518	396	386
Licea ogólnokszt.	745	902	1.574	2.152	2.999	3.278	2.775	2.373
Licea prof. i tech.	1.362	1.421	1.982	1.618	1.752	1.688	1.637	1.086
Policealne	630	988	1.340	1.020	1.674	1.785	1.812	1.246
Wyższe	1.067	1.431	5.294	6.128	7.087	8.026	8.209	7.914

B. SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Szkolnictwo podstawowe (bez szkół specjalnych)

W 2007 roku w Toruniu funkcjonowało 28 szkół podstawowych, tyle samo co rok wcześniej. Liczba uczniów uczęszczających do tych szkół wynosiła 10.964, tj. mniej o 382 osoby (3,4%).

W szkołach podstawowych obserwuje się malejącą tendencję liczby uczniów. W roku szkolnym 2007/08 największa liczba uczniów pobierała naukę w klasach szóstych (18,0%) i piątych (17,5%), najmniej uczniów uczęszczało do klas drugich (15,2%). W roku 2007 szkołę podstawową ukończyło 2.101 osób.

Ze względu na zmianę metodologii klasyfikacji szkół artystycznych (w roku szkolnym 1990/91 szkoły artystyczne I stopnia zaliczono do szkolnictwa zawodowego) nie jest możliwe dokładne określenie skali zmian w szkolnictwie podstawowym w stosunku do roku szkolnego 1990/91.

Natomiast w stosunku do roku szkolnego 1991/92 odnotowano przyrost szkół podstawowych o 1 placówkę (tj. o 3,7%), spadek pomieszczeń do nauczania o 43 (tj. o 6,5%). Liczba absolwentów szkół podstawowych ulega wahaniom. W stosunku do roku poprzedniego w roku 2007 liczba absolwentów spadła o 35 osób (tj. o 1,6%). Spadają wskaźniki liczby uczniów na: szkołę, oddział i pomieszczenie do nauczania.

Gimnazja

Rok szkolny 1999/2000 był pierwszym rokiem, w którym - zgodnie z wprowadzoną reformą oświaty - zaczęły funkcjonować gimnazja. Gimnazja liczyły wtedy 3.164 uczniów w klasach pierwszych.

W ostatnim z analizowanych lat liczba szkół spadła o dwie. Maleje liczba oddziałów i uczniów. Liczba uczniów w roku 2007/08, w porównaniu z poprzednim spadła o 319 (tj. 4,4%) i wyniosła 6.852 osoby.

Tabl. 30. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
Szkoły	26	27	36	38	35	35	35	35	29	28	28
Pomieszczenia do nauczania	612	658	835	854	762	629	582	578	546	556	615
Oddziały	992	1.010	1.005	969	797	656	616	571	503	478	466
Uczniowie	27.117	27.382	25.335	23.330	18.912	14.941	13.874	13.111	11.966	11.346	10.964
Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego	2.875	3.069	3.363	3.522	3.460	6.041	2.605	2.628	2.275	2.136	2.101
Liczba uczniów na szkołę	1.043	1.014	704	614	540	427	396	375	413	405	392
Liczba uczniów na oddział	27	27	25	24	24	23	23	23	24	24	24

Tabl. 31. Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
Szkoły	29	30	32	32	30	29	27
Pomieszczenia do nauczania	205	220	300	323	362	354	380
Oddziały	124	224	350	341	306	287	280
Uczniowie	3.164	5.944	8.507	8.387	7.685	7.171	6.852
Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego			2.893	2.790	2.643	2.639	2.225
Liczba uczniów na szkołę	109	198	266	262	256	247	254
Liczba uczniów na oddział	26	24	24	25	25	25	24

Licea ogólnokształcące

W stosunku do roku szkolnego 1990/91 liczba liceów ogólnokształcących dla młodzieży wzrosła ponad dwukrotnie - z 7 do 16 placówek. W związku z tym wzrosła również liczba pomieszczeń do nauczania - ze 115 do 352. W tym samym czasie wahała się liczba uczniów i oddziałów. Wartości te były największe w roku szkolnym 2000/01. Mimo spadku w kolejnych latach nadal są wyraźnie większe od wielkości z początku lat 90-tych.

Na początku roku szkolnego 2007/08 liczby uczniów pobierających naukę w poszczególnych klasach były bardzo zbliżone - najczęściej w klasach pierwszych - 34,2%. Najmniej uczniów - 32,5% uczęszczało do klas drugich. W roku szkolnym 2003/04 największa liczba uczniów liceów (ponadpodstawowych) - 57,1% kształciła się w klasach o profilu ogólnym. Za kolejne lata brak szczegółowych danych o profilach kształcenia.

Od roku 1990 odnotowano przyrost liczby absolwentów o 1.483 (tj. o 219%).

Wskaźnik liczby uczniów na szkołę wykazywał tendencję rosnącą do roku 2000/01, natomiast w kolejnych latach znacząco się zmniejszył i wyniósł w roku 2007/08 410 osób. Stabilna pozostaje liczba uczniów na oddział.

Od 1998 roku pod patronatem UMK działa jedyne w Polsce Gimnazjum i Liceum Akademickie kształcące szczególnie uzdolnioną młodzież.

C. SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Ze względu na zmianę metodologii klasyfikacji szkół artystycznych (jedyne w roku szkolnym 1990/91 szkoły artystyczne I stopnia zaliczono do szkolnictwa zawodowego) nie jest możliwe dokładne określenie skali zmian w szkołach zawodowych w stosunku do roku szkolnego 1990/91.

W roku 2007/08 w porównaniu z rokiem szkolnym 1991/92 odnotowano spadek liczby placówek o 27 (46,5%). Niemal dwukrotnie spadła liczba szkół zasadniczych, o 1/3 liczba szkół średnich/ponadgimnazjalnych, 5-krotnie policealnych. W stosunku do roku 2006/07 zanotowano spadek liczby szkół o 6 (14,0%) - liczba szkół zasadniczych pozostała na niezmiennym poziomie, zmniejszyła się ilość pozostałych szkół.

Liczba pomieszczeń do nauczania ulega wahaniom, jednak należy zauważyć tendencję malejącą. W roku 2007 w stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba sal zmniejszyła się o 92 (tj. o 26,3%).

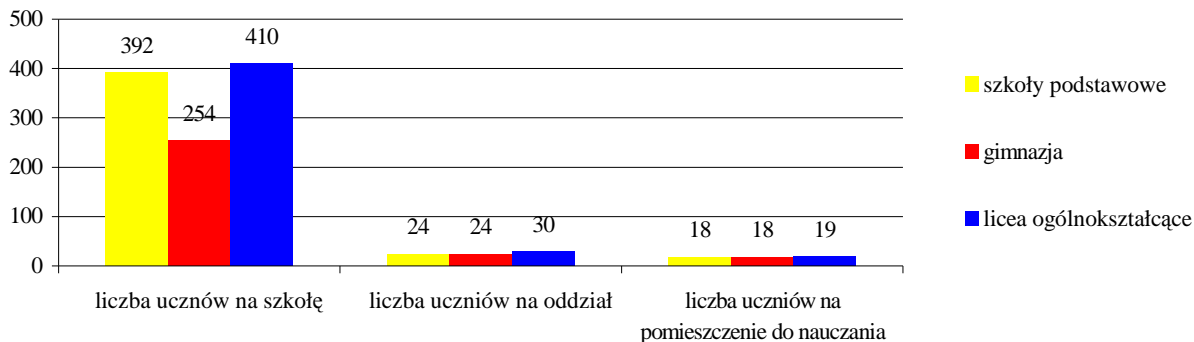
W roku szkolnym 2007/08 odnotowano najmniejszą liczbę uczniów od roku szkolnego 1991/92 (spadek o 7.887 osób, tj. ponad połowę). W grupie szkół zasadniczych zawodowych spadek liczby uczniów w analizowanym okresie wyniósł 5.236 osób (tj. 80,0%).

Zmiany w liczbie uczniów szkół mają wpływ na liczbę ich absolwentów. W analizowanym okresie w grupie absolwentów szkół zasadniczych zawodowych odnotowano spadek o 1.537 osób (tj. o 79,9%). W szkołach średnich/ponadgimnazjalnych spadek wyniósł 98 absolwentów, tj. 9,3%.

Tabl. 32. Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
Szkoły	7	12	13	15	15	15	16	17	16	16	16
Pomieszczenia do nauczania	115	134	204	212	270	304	359	342	282	291	352
Oddziały	113	139	205	239	269	289	242	249	235	222	217
Uczniowie	3.392	4.271	6.468	7.526	8.408	9.069	7.460	7.570	7.088	6.822	6.554
Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego	676	831	1.219	1.543	1.464	1.593	2.060	2.343	2.442	2.308	2.159
Liczba uczniów na szkołę	485	356	498	502	561	605	466	445	443	426	410
Liczba uczniów na oddział	30	31	32	31	31	31	31	30	30	31	30

Rys. 22. Uczniowie w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących
Rok szkolny 2006/07

Tabl. 33. Szkoły zawodowe dla młodzieży

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
Szkoły ogółem	65	58	59	59	60	61	60	65	56	43	37	31
Zasadnicze zawodowe	26	21	16	15	16	16	16	18	12	11	11	11
Średnie / ponadgimnazjalne	28	27	29	28	29	28	29	33	33	20	19	18
Policealne	11	10	14	16	15	17	15	14	11	12	7	2
Pomieszczenie do nauczania ogółem	400	414	377	433	415	422	392	344	315	383	350	258
Zasadnicze zawodowe	144	101	137	101	115	114	108	88	41	48	40	44
Średnie / ponadgimnazjalne	235	266	188	231	234	240	208	172	221	265	250	212
Policealne	21	47	52	101	66	68	76	84	53	70	60	2
Uczniowie ogółem	14.809	14.095	13.034	13.022	12.491	12.104	9.369	8.596	8.320	7.299	7.045	6.208
Zasadnicze zawodowe	7.381	6.580	5.082	4.864	4.715	4.553	2.950	2.064	1.398	1.396	1.338	1.344
Średnie / ponadgimnazjalne	6.374	6.260	6.533	6.708	6.286	6.208	4.995	5.037	5.519	4.809	4.852	4.791
Policealne	1.054	1.255	1.419	1.450	1.305	1.343	1.424	1.495	1.403	1.094	855	73
Absolwenci ogółem	3.409	3.506	3.439	3.216	3.362	3.104	3.111	3.202	2.824	2.211	2.040	1.399
Zasadnicze zawodowe	1.946	1.923	1.582	1.319	1.286	1.383	1.342	1.296	1.208	518	396	386
Średnie / ponadgimnazjalne	1.101	1.049	1.362	1.273	1.455	1.271	1.283	1.389	1.100	1.192	1.198	951
Policealne	362	534	495	624	621	450	486	517	516	501	446	62

D. SZKOLNICTWO WYŻSZE

W Toruniu działają dwie wyższe uczelnie publiczne - Uniwersytet Mikołaja Kopernika i Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Toruńskiej oraz cztery niepubliczne - Wyższa Szkoła Bankowa, Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej, Toruńska Szkoła Wyższa, a także ujęte po raz pierwszy Kolegium Pracowników Służb Społecznych

W latach 1990-2007 wzrosła liczba studentów zarówno na studiach stacjonarnych (wcześniej określanych jako dzienne) jak i na studiach niestacjonarnych (wcześniej określanych jako studia dla pracujących - wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne), co spowodowało niemal czterokrotny przyrost liczby studentów ogółem (o 23.634 osób). Od kilku lat mieliśmy do czynienia już tylko z powolnym wzrostem, a w ostatnich dwóch okresach liczba studentów spadała.

Studujący na studiach stacjonarnych stanowili w roku akademickim 2007/08 55,7% ogółu studentów. W roku akademickim 1990/91 udział ten kształtował się na poziomie 72,9%. Studiujące w Toruniu kobiety stanowiły 63,6% ogółu studentów. W roku akademickim 2007/08 najliczniejszą grupę studentów pod względem kierunku studiów (wliczając filie i wydziały zamiejscowe toruńskich uczelni) stanowiła grupa ekonomia i administracja - 13.008 osób (33,9%) oraz grupa humanistyczna - 5.287 osób (13,8%).

Przyrost liczby studentów skutkowało wzrostem liczby absolwentów. W latach 1990-2006 nastąpił niemal ośmiokrotny przyrost liczby absolwentów ogółem, która wyniosła w 2006 roku 8.209 osób. W ostatnim zaprezentowanym roku liczba ta spadła o 295 osób, tj. 3,6% - była wyższa na studiach stacjonarnych o 80 osób (tj. 2,2%), niższa na studiach niestacjonarnych o 375 osób (tj. 8,2%).

Od 1998 roku liczba absolwentów studiów dla pracujących stanowi większość ogółu absolwentów. W 2007 roku absolwenci studiów stacjonarnych stanowili 46,6%, podczas gdy w 1990 roku udział ten wynosił 74,3%.

W 2006 roku kobiety stanowiły 71,5% ogólnej liczby absolwentów. Największa liczba absolwentów pochodziła z grupy ekonomii i administracji - 3.469 osób, czyli 38,6% ogólnej liczby absolwentów (dane obejmują filie i wydziały zamiejscowe toruńskich uczelni).

Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w analizowanym okresie systematycznie rosła. W stosunku do 1990 roku przyrost liczby nauczycieli akademickich w 2007 roku wyniósł 455 osób (tj. 46,1%), odliczając efekt włączenia Akademii Medycznej im. L. Rydygiera w Bydgoszczy.

E. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Dla roku szkolnego 2007/08 brak szczegółowych danych o przedszkolach. Wcześniejsze dane znajdują się w poprzednich edycjach „Raportu o stanie miasta”.

Stabilna w ostatnich latach sytuacja - zarówno w zakresie liczby placówek jak i liczby uczęszczających dzieci - skutkowało wskaźnikiem 130 dzieci przypadających na jedno przedszkole w roku szkolnym 2007/08.

Tabl. 34. Studenci i absolwenci szkół wyższych

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08
OGÓLEM											
Studenci	9.207	10.250	23.661	27.899	30.468	32.891	34.034	34.733	37.075	34.552	32.841
Absolwenci	1.067	1.431	2.856	4.166	6.236	6.128	7.333	7.087	8.026	8.209	7.914
STUDIA STACJONARNE											
Studenci	6.709	7.544	11.054	12.938	14.749	16.472	17.745	18.510	19.475	18.561	18.285
Absolwenci	793	955	1.662	2.058	2.566	2.584	2.947	2.714	3.674	3.609	3.689
STUDIA NIESTACJONARNE											
Studenci	2.498	2.706	12.607	14.961	15.719	15.944	16.289	16.223	17.600	15.991	14.556
Absolwenci	274	476	1.194	2.108	3.670	3.544	4.386	4.373	4.166	4.600	4.225

Tabl. 35. Nauczyciele akademicy pełnozatrudnieni UMK

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2005/06*	2006/07*	2007/08*
Ogółem w tym:	987	1.042	1.128	1.187	1.253	1.301	1.329	1.363	1.870	1.980	2.028
- profesorowie	159	209	237	270	288	303	319	341	445	469	476
- docenci, adiunkci dr hab.	73	51	95	77	80	83	94	81	110	111	114
- pozostali	755	782	796	840	885	915	916	941	1.315	1.400	1.438

* w tym Collegium Medicum w Bydgoszczy (2007/2008 - 95 profesorów, 17 docentów i adiunktów dr hab., 474 pozostałych)

OCHRONA ZDROWIA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu i Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do zakładów cywilnej służby zdrowia zaliczono placówki nadzorowane przez Ministerstwo Zdrowia i Polityki Społecznej, samorząd terytorialny oraz inne placówki. Na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z póź. zm.) mogą być tworzone publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Publiczny zakład opieki zdrowotnej - utworzony przez: ministra lub centralny organ administracji rządowej, wojewodę lub jednostkę samorządu terytorialnego. Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej - utworzony przez: kościół lub związek wyznaniowy, pracodawcę, fundację, związek zawodowy, samorząd zawodowy, stowarzyszenie, inną krajową lub zagraniczną osobę prawną lub fizyczną, a także spółkę nie mającą osobowości prawnej.

4. Dane dotyczące personelu służby zdrowia obejmują personel zatrudniony podstawowo (etatowo) w zakładach służby zdrowia udzielających świadczeń ludności. Dane o pracownikach medycznych nie obejmują osób, dla których głównym miejscem pracy są gabinety prywatne. Nieuwzględniony został personel medyczny zatrudniony m.in. w stacjach sanitarno-epidemiologicznych, w średnich szkołach medycznych, na stanowiskach administracyjnych, w Wydziałach Zdrowia i Polityki Społecznej.

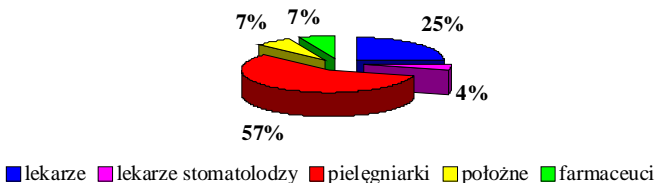
Personel służby zdrowia

W latach 1990-2007 występowały wahania wielkości zatrudnienia we wszystkich grupach personelu służby zdrowia. W ostatnim analizowanym okresie ubyłoby lekarzy stomatologów, zanotowano natomiast przyrost zatrudnienia w pozostałych grupach zawodowych.

W stosunku do 1990 roku liczba lekarzy wzrosła o 60 (tj. o 11,2%), liczba pielęgniarek o 210 (tj. o 17,8%), a liczba położnych o 25 (tj. o 17,5%). Spadła zaś liczba lekarzy dentyków o 28 (tj. o 22,4%).

Rys. 23. Personel służby zdrowia

Stan w dniu 31 XII 2007 r.

Tabl. 36. Personel służby zdrowia

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Lekarze	538	572	557	578	632	622	642	655	575	586	598
Lekarze stomatolodzy	125	109	108	97	121	99	94	99	91	100	97
Pielęgniarki	1.182	1.176	1.205	1.237	1.297	1.313	1.393	1.419	1.412	1.366	1.392
Położne	143	158	141	141	150	147	150	148	147	146	168
na 10.000 ludności											
Lekarze	26,6	28,3	27,3	28,2	30,7	30,4	30,5	31,4	27,6	28,3	28,9
Lekarze stomatolodzy	6,2	5,4	5,3	4,7	5,9	4,8	4,5	4,8	4,4	4,8	4,7
Pielęgniarki	58,5	58,3	59,1	60,3	62,9	64,3	66,1	68,1	67,9	65,9	67,4
Położne	7,1	7,8	6,9	6,9	7,3	7,2	7,1	7,1	7,1	7,0	8,1

Tabl. 37. Apteki

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1994	1998	2000	2002	2004	2006	2007
Apteki	23	34	44	53	60	59	62	62
- w tym prywatne	-	-	-	50	57	-	61	61
Liczba ludności w tys. na 1 aptekę	8,8	6,0	4,7	3,9	3,5	3,5	3,3	3,3

W analizowanym okresie liczba personelu służby zdrowia przypadająca na 10.000 mieszkańców również ulegała wahaniam. W stosunku do 2006 roku wskaźnik liczby lekarzy wzrósł o 0,6 osoby i wyniósł 28,9. Odwrotnością tego wskaźnika jest liczba ludności przypadającej na jednego lekarza, która spadła z 376 osób w 1990 roku do 346 osób w 2007 roku. W stosunku do 1990 roku spadła liczba lekarzy dentyków na 10.000 ludności - wyniosła w 2007 roku 4,7. Analogiczny wskaźnik dla pielęgniarek wzrósł do 67,4. Stabilny od 1990 roku wskaźnik liczby położnych na 10.000 mieszkańców wzrósł znacznie w 2007 roku osiągając 8,1. Wszystkie wskaźniki dla Torunia w całym analizowanym okresie były korzystniejsze od wskaźników krajowych.

Stacjonarna opieka zdrowotna

W Toruniu funkcjonuje 5 szpitali: Szpital Miejski z Przychodnią Specjalistyczną, Wojewódzki Szpital Zespolony, Wojewódzki Szpital Dziecięcy, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny, MATOPAT Szpital Specjalistyczny Niepubliczny. W ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej w Toruniu działa również Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Psychiatrycznego.

Dla roku 2007 brak szczegółowych danych o stacjonarnej opiece zdrowotnej. Wcześniejsze dane znajdują się w poprzednich edycjach „Raportu o stanie miasta”.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Lecznictwo ambulatoryjne w Toruniu realizowane było w 2007 roku w 110 zakładach: w 71 przychodniach i w ramach 39 praktyk lekarskich, działających na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Liczba porad udzielonych ogółem w 2007 roku wyniosła 1.969 tys. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w Toruniu udzielono ponad 9 porad lekarskich. W Polsce w 2006 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielono 7 porad.

Apteki

Od 1990 roku liczba aptek wzrosła o 39 placówek (tj. o 170%). Apteki prywatne stanowiły 98% ogólnej liczby aptek. W wyniku wzrostu liczby aptek spadła liczba ludności przypadającej na aptekę. W 2007 roku wyniosła 3,3 tys. i spadła w porównaniu z rokiem 1990 o 5,4 tys. (tj. o 61,4%). Była także korzystniejsza od wskaźnika ogólnopolskiego, który wyniósł 3,6 ludności na aptekę.

Żłobki

Funkcję opiekuńczo-wychowawczą dla najmłodszych dzieci sprawują w Toruniu żłobki miejskie. Ich liczba spadła o 8 placówek (tj. o 66,7%) w 1999 roku. W roku 2000 liczba żłobków zmniejszyła się do trzech i nie zmieniła się do roku 2007. Skutkiem spadku liczby placówek było zmniejszenie liczby miejsc rzeczywistych w żłobkach w stosunku do 1990 roku o 460 (tj. o 67,7%). Liczba dzieci przebywających w żłobkach ulega wahaniam. W 2007 roku w żłobkach przebywało 415 dzieci.

Tabl. 38. Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Wyszczególnienie	1994	1998	Wyszczególnienie	2000	2002	2004	2006	2007
ZAKŁADY (przychodnie) stan w dniu 31.XII								
- rejonowe	15	15	- ogólne	30	39	47	56	59
- specjalistyczne	11	14	- medycyny pracy	15	8	13	11	12
- spółdzielcze	2	2	- spółdzielcze	1	-	-	-	-
- rehabilitacyjne	3	2	- rehabilitacyjne	2	-	-	-	-
- akademicka	1	1	- akademicka	1	-	-	-	-
- PKP	5	4	- pozostałe	6	-	-	-	-
-	-	-	- poradnie	13	15	-	-	-
-	-	-	- praktyki lekarskie*	35	43	35	43	39
PORADY UDZIELONE W PRZYCHODNIACH (w tysiącach)								
- rejonowe	624	702	- ogólne	1.061	1.365	1.677	2.306	1.771
- specjalistyczne	358	523	- medycyny pracy	240	77	87	-	107
- spółdzielcze	22	11	- spółdzielcze	6	-	-	-	-
- rehabilitacyjne	16	5	- rehabilitacyjne	3	-	-	-	-
- akademicka	39	49	- akademicka	42	-	-	-	-
- PKP	94	90	- pozostałe	251	-	-	-	-
-	-	-	- poradnie	191	200	-	-	-
-	-	-	- praktyki lekarskie	56	160	147	-	92

*) działające na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia

Tabl. 39. Żłobki

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1993	1996	1999	2002	2004	2006	2007
Żłobki	12	4	4	4	3	3	3	3
Miejsca rzeczywiste	680	280	280	285	235	220	220	220
Dzieci przebywające	-	492	525	518	423	425	444	415

Statystyczna ocena stanu zdrowia mieszkańców

Do oceny wykorzystano negatywne mierniki zdrowia - umieralność, chorobowość i zachorowalność. Prezentowane w materiale dane pochodzą z opracowań Kujawsko-Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Bydgoszczy.

Zestawienia danych dokonano w oparciu o dane publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej udzielających świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o dane indywidualnych, indywidualnych specjalistycznych i grupowych praktyk lekarskich, pielęgniarek i położnych udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach środków publicznych. Niekompletność danych wynika z niewypełnienia obowiązku sprawozdawczego przez niektóre jednostki.

Tabl. 40. Zgony wg głównych przyczyn (wybranych grup chorób) i współczynnik zgonów w przeliczeniu na 100 tys. ludności w Toruniu

Rok	Zgony ogółem		Choroby układu krążenia		Nowotwory		Choroby układu oddechowego		Choroby układu trawiennego	
	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.
1999	1.746	871,8	718	358,5	489	244,2	139	69,4	69	34,5
2000	1.703	848,6	675	336,4	490	244,2	118	58,8	72	35,9
2002	1.663	806,0	677	328,1	494	239,4	83	40,2	70	33,9
2003	1.760	856,0	713	346,8	553	269,0	91	44,3	60	29,2
2004	1.661	812,0	678	331,4	513	250,8	89	43,5	57	27,9
2005	1.786	876,2	705	345,9	528	259,0	100	49,1	93	45,6

Podstawowymi przyczynami zgonów w Toruniu, tak jak w woj. kujawsko-pomorskim i Polsce, są choroby układu krążenia, stanowiące ponad 40% oraz nowotwory stanowiące ok. 30% ogółu przyczyn.

W chorobach układu krążenia najczęściej jest zgonów z powodu miażdżycy, choroby niedokrwiennej serca, zawału serca oraz chorób naczyń mózgowych. Wśród nowotworów dominują umiejscowione w obrębie narządów oddechowych (oskrzela i płuca), narządów trawiennych (żołądek, jelito grube, trzustka) oraz piersi i narządów płciowych kobiet.

**Tabl. 41. Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej
(u których stwierdzono schorzenie będących pod opieką
lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Toruniu)**

Rozpoznanie	2001	2003	2005	2006	2007
Nowotwory	780	1.020	1.286	1.216	1.334
Gruźlica	75	87	103	67	79
Choroby tarczycy	1.822	2.334	2.809	2.703	2.552
Cukrzyca	3.274	4.176	5.339	5.738	6.300
Niedokrwistość	1.140	1.040	1.443	1.182	1.110
Choroby obwodowego układu nerwowego	3.886	4.116	5.002	3.665	4.618
Choroby układu krążenia w tym:	19.961	25.517	28.553	26.846	29.002
- przewlekła choroba reumatyczna	1.610	1.460	1.589	1.393	1.446
- choroba nadciśnieniowa	9.576	13.664	16.253	15.550	19.081
- choroby naczyń mózgowych	1.835	1.606	1.536	1.475	1.892
- niedokrwienne choroba serca	6.242	7.927	9.468	8.796	10.502
Przewlekły nieżyt oskrzeli	2.683	4.363	4.497	4.494	4.436
Przewlekłe choroby układu trawiennego	3.843	4.808	5.041	4.873	5.322
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	7.268	8.252	9.029	8.523	9.284
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	2.153	2.287	3.457	2.960	2.963
Ogółem	41.378	49.750	58.223	54.336	56.232

W 2007 roku pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej było 56.232 osoby w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenia. Po raz pierwszy stwierdzono schorzenie u 6.592 osób.

Podobnie jak w latach poprzednich najczęstszymi problemami zdrowotnymi były choroby układu krążenia. Znaczącą grupę pacjentów stanowią osoby leczące się z powodu cukrzycy, chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej, przewlekłych chorób układu trawiennego, przewlekłego nieżyty oskrzeli.

Tabl. 42. Hospitalizacje mieszkańców w szpitalach ogólnych

Leczeni	2005r.			2006r.		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni
Województwo kujawsko-pomorskie						
Liczby bezwzględne	326.706	180.134	146.572	331.897	183.241	148.656
Współczynnik 10 tys. mieszkańców	1.578,4	1.684,4	1.465,1	1.605,3	1.714,8	1.488,2
Toruń						
Liczby bezwzględne	30.665	17.135	13.530	31.365	17.252	14.113
Współczynnik 10 tys. mieszkańców	1.504,4	1.578,2	1.420,3	1.546,7	1.596,0	1.490,3

Tabl. 43. Najczęstsze przyczyny pobytu mieszkańców Torunia w szpitalach

Przyczyna hospitalizacji	Liczby bezwzględne		Współczynnik hospitalizacji na 10 tys. ludności	
	2005r.	2006r.	2005r.	2006r.
Choroby układu krążenia w tym: Choroba niedokrwienna serca Choroba nadciśnieniowa	4.560	4.179	223,7	206,1
	1.647	1.397	80,8	68,6
	254	225	12,5	11,1
Nowotwory złośliwe	3.971	4.501	135,5	155,0
Choroby układu trawiennego	2.902	2.861	142,4	141,1
Choroby układu oddechowego	2.805	2.540	137,6	125,3
Choroby układu moczowo-płciowego	3.197	3.193	156,8	157,5
Urazy, zatrucia i inne skutki działania czynników zewnętrznych	2.573	2.625	126,2	129,4
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze	1.916	2.076	94,0	102,4
Choroby układu nerwowego	417	509	20,5	25,1

Dane dotyczące struktury hospitalizacji mieszkańców województwa gromadzi i opracowuje Kujawsko-Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w oparciu o Kartę Statystyczną Szpitala Ogólną Mz/Szp-11 - 100 % kart.

W roku 2006 w szpitalach ogólnych województwa kujawsko-pomorskiego hospitalizowano 31.365 mieszkańców Torunia, tj. 1.546 osób na 10 tys. mieszkańców miasta. Analogiczny współczynnik hospitalizacji mieszkańców woj. kujawsko-pomorskiego był nieznacznie wyższy i wyniósł 1.605.

Tabl. 44. Zapadalność na niektóre choroby zakaźne i zatrucia w 2007 roku

Jednostka chorobowa	Województwo kujawsko-pomorskie		Toruń	
	Liczby bezwzględne	Wskaźnik na 100 tys. ludności	Liczby bezwzględne	Wskaźnik na 100 tys. ludności
Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	660	32,0	93	45,0
Ospa wietrzna	12.489	604,6	1.525	738
Różyczka	372	18,0	21	10,2
Wirusowe zapalenie wątroby				
typu A	3	0,1	-	-
typu B	100	4,8	2	1,0
typu C	147	7,1	13	6,3
typu B+C	3	0,1	-	-
Szczepienia p/wścieklicznie osób pokąsanych	402	19,5	73	35,4
Świnka	209	10,1	23	11,1

W 2007 roku w Toruniu zanotowano spadek zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby, świnkę, różyczkę oraz zatrucia pokarmowe natomiast odnotowano wzrost zachorowań na ospę wietrzną. W stosunku do roku 2006 wzrósł również wskaźnik osób wymagających szczepień z powodu narażenia na wścieklicznę.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje w Toruniu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Toruń, powołaną do realizacji zadań określonych przez ustawę o pomocy społecznej i inne ustawy.

6 kwietnia 2006 roku została przyjęta „Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2006-2013”. Strategia jest jednym z kluczowych dokumentów, na podstawie których realizowana jest polityka społeczna w gminie. Zawiera ona cele strategiczne i operacyjne oraz wskaźniki służące do monitorowania działań podejmowanych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie niekorzystnych dla nich sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Zadania realizowane są poprzez wykwalifikowaną kadrę pracowników socjalnych.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, poza trudną sytuacją materialną, dotknięte są różnymi dysfunkcjami jak: bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych, sieroctwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, samotności osób starszych, różnego rodzaju dysfunkcje i trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

W roku 2007 pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej sporządzili 14.932 wywiady środowiskowe w sprawach dotyczących przyznania pomocy. W wielu przypadkach podjęte zostały działania wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Łącznie pomocą w formie zadań własnych, zleconych i zadań powiatu objęto 4.632 rodziny, którym w formie decyzji przyznano świadczenie na ogólną liczbę 11.206 osób w tych rodzinach.

Dział Pomocy Środowiskowej wydał łącznie 33.559 decyzji administracyjnych, z czego 31.815 pozytywnych. Najwięcej rodzin otrzymujących pomoc to rodziny, których głównym powodem trudnej sytuacji życiowej było bezrobocie. Ten czynnik występował w 3.285 przypadkach rodzin i dotyczył 8.974 osób. Równie istotną przyczyną trudnej sytuacji życiowej była niepełnosprawność, która wystąpiła w 1.814 rodzinach (4.168 osób). Działania skierowane bezpośrednio do dzieci to: dożywianie w postaci gorącego posiłku 2.644 dzieci realizowane w 46 szkołach, oraz wypoczynek letni dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią społeczną, a w szczególności problemem alkoholowym. Z takiego wypoczynku w roku 2007 skorzystało 561 dzieci, których udział był finansowany ze środków Gminy Miasta Toruń.

W 2007 roku z pomocy finansowej Ośrodka skorzystało 338 bezdomnych. Ogólna liczbę bezdomnych na terenie Torunia ocenia się na około 450 osób. Jest ona jednak zmienna w zależności od pory roku oraz sytuacji na rynku pracy.

Dział Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego pracuje ze środowiskami szczególnie trudnymi, niewydolnymi wychowawczo, najczęściej dotkniętymi zjawiskami przemocy związanymi z problemem alkoholizmu w ro-

dzinie. Liczba korzystających z poradnictwa specjalistycznego Działu w 2007 roku wyniosła 1.147 środowisk. W tym systematyczną długoterminową opieką otoczono 476 rodzin. W 2007 roku pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego podjęły 2.560 działań w związku ze zgłaszanymi sytuacjami kryzysowymi.

Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku zajmuje się organizowaniem opieki dzieciom pozbawianym jej całkowicie lub częściowo poprzez umieszczenie ich w rodzinach zastępczych lub innych zastępczych formach opieki i wychowania rodzinnego oraz pomocą w integracji ze środowiskiem osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze.

W 2007 roku funkcjonowało 318 rodzin zastępczych, w których umieszczono 404 dzieci, w tym 60 dzieci niepełnosprawnych. W roku ubiegłym ustanowionych zostało 37 nowych rodzin zastępczych dla 48 dzieci. W 2007 roku usamodzielnionych zostało 35 osób opuszczających rodziny zastępcze. Osoby usamodzielnione otrzymują pomoc na kontynuowanie nauki, przez czas jej trwania, nie dłużej jednak niż do 25 roku życia. Pomoc pieniężną z tytułu kontynuowania nauki pobierało 139 usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych.

Na terenie miasta Torunia funkcjonuje 14 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, z czego z trzema rodzinami zawarto umowę w 2007 roku. Wśród tych rodzin są: trzy rodziny wielodzietnie, pięć rodzin specjalistycznych i sześć rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego. Zadaniem zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych jest organizowanie opieki nad dzieckiem w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej i ochrona dzieci przed umieszczaniem ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Dział Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych zajmuje się realizacją zadań dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, która finansowana jest z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. W roku 2007 łączne środki finansowe przeznaczone na realizację wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przekazanych przez PFRON wyniosły 5.252.515 zł. W ramach rehabilitacji społecznej MOPR udzielił wsparcia dla około 5.000 osób niepełnosprawnych. Pomoc była udzielana w następujących formach: dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej; dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów; dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych; dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W lipcu 2007 roku zakończył się trwający dwa lata projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego „Nowe metody wspierania grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w pracy socjalnej”, którego głównym celem było wypracowanie nowej formy pracy z osobami zagrożonymi

wykluczeniem społecznym. Dla osiągnięcia tego celu 80 pracowników MOPR zostało objętych kompleksowymi szkoleniami. W roku 2007 w ramach projektu zrealizowano 72 godziny szkoleń.

W 2007 roku kontynuowany był projekt „Animator osiedlowy - jako sprzymierzeniec integracji środowiska lokalnego”, którego celem jest integracja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym ze środowiskiem lokalnym. Działania animatorów mają charakter kulturalno-społeczny; sportowy, edukacyjno-wychowawczy oraz organizacyjno-integracyjny. W 2007 roku projekt był realizowany w budynkach z mieszkaniami socjalnymi i komunalnymi przy ul. Olsztyńskiej oraz Armii Ludowej. Przy realizacji projektu pracowało 10 animatorów osiedlowych. Z przygotowanej przez nich oferty skorzystało ponad 130 rodzin. Z punktu wsparcia oraz świetlicy dla dzieci skorzystało 69 osób, z klubu młodzieżowego 38 osób, natomiast w punkcie informacyjno-konsultacyjnym udzielono ponad 600 porad.

W ramach projektu „Wolontariat w MOPR”, mającego na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i izolacji społecznej, zrealizowano w kwietniu i maju 2007 roku pilotaż, który objął 11 dzieci mających problemy z nauką, którym pomocy w nauce udzielało 5 studentów.

KULTURA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz informacji Wydziału Kultury Urzędu Miasta.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Stan księgozbioru w bibliotekach wykazany jest w woluminach (tomach). Do księgozbioru zaliczono druki zwarte (tj. książki i broszury) oraz gazety i czasopiśma.
4. Muzea - dane dotyczą muzeów podległych samorządowi wojewódzkiemu i gminnemu oraz Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika.

Teatry

W Toruniu istnieją dwie samorządowe instytucje teatralne tj. Teatr im. W. Horzycy podległy samorządowi województwa kujawsko-pomorskiego oraz gminny Teatr „Baj Pomorski”. Ofertę kulturalną wzbogacają instytucje prywatne: Teatr Wiczy, Teatr „Zaczarowany Świat”, Teatr VASKA oraz Plastyczny Teatr Symbolu - działający w ramach Polskiego Stowarzyszenia Signum. Ponadto w ramach statutowej działalności domów kultury i szkół działają między innymi Scena Młodych Studio „P” przy Młodzieżowym Domu Kultury oraz Teatr „Maska” przy Szkole Podstawowej nr 28, zaś w środowisku studenckim Teatr Wróbli oraz Studencki Teatr Tempestas.

W 2007 roku Teatr „Baj Pomorski” miał w swoim repertuarze 18 spektakli (w tym trzy premierowe). Wystawiono 361 spektakli dla około 65.000 widzów. W 2007 roku Teatr przygotował pod względem merytorycznym i zorganizował Międzynarodowe Toruńskie Spotkania Teatrów Lalek oraz Toruńskie Spotkania Teatrów Jednego Aktora.

Zainicjowane również zostały nowe projekty o charakterze społecznym oraz działania kulturalne wpisujące się w promocję Torunia podczas ubiegania się miasta o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Instytucje muzyczne

W Toruniu działa Toruńska Orkiestra Symfoniczna będąca samorządową instytucją kultury oraz Zespół Kameralny „Multicamerata” - podmiot prywatny. W roku 2007 Orkiestra zorganizowała 80 koncertów oraz 345 audycji szkolnych dla blisko 83.000 słuchaczy. Orkiestra zorganizowała XI Międzynarodowy Letni Festiwal „Toruń - Muzyka i Architektura”, w ramach którego odbyło się 19 koncertów w dziewięciu zabytkowych miejscach toruńskiej Starówki.

Instytucje kultury

W Toruniu działają stowarzyszenia kulturalne, związki twórcze, galerie sztuki, kluby, domy, ogródki i fundacje kultury. Miasto jest organizatorem w stosunku do dwóch placówek edukacyjnych tj. Młodzieżowego Domu Kultury, Ogniska Pracy Pozaszkolnej „Dom Harcerza” oraz trzech instytucji kultury tj. Centrum Kultury „Dwór Artusa”, „Domu Muz” oraz Centrum Kultury „Zamek Krzyżacki”.

W 2007 roku w Centrum Kultury „Dwór Artusa” odbyło się 130 imprez własnych z udziałem około 30.000 widzów. Dwór Artusa był współorganizatorem 35 imprez z udziałem około 8.000 widzów. W salach Dworu Artusa występowały znane osobowości ze świata muzyki poważnej, jazzu, bluesa, popu a także teatru, kabaretu, filmu, malarstwa, fotografii. W kwietniu 2007 roku Centrum Kultury „Dwór Artusa” zorganizowało trzecią edycję festiwalu wielu sztuk „Europejskie Spotkania Artystyczne”. Latem 2007 Dwór Artusa zorganizował pierwszą edycję Artus Jazz Festiwal, zaś w listopadzie zainaugurowano Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy - Toruń 2007 *Karol Szymanowski in memoriam*.

W 2007 roku w „Domu Muz” odbyło się 216 imprez (w tym 38 wystaw). W imprezach uczestniczyło blisko 15.000 osób, wystawy zwiedziło 3.000 osób. W zajęciach stałych w kilkudziesięciu grupach zainteresowań udział brało 410 osób. W 2007 roku Dom Muz zorganizował kolejną edycję Międzynarodowego festiwalu Harmonijki Ustnej „Harmonica Bridge Bydgoszcz - Toruń & Toruń - Bydgoszcz”. Rok 2007 został ogłoszony w Toruniu „Rokiem Samuela Bogumiła Lindego” - z tej okazji zorganizowano m.in., konferencję z wykładami oraz spotkanie z twórcami słowników języka polskiego oraz warsztaty słownikowe dla młodzieży. W organizowanym 21 czerwca 2007 po raz pierwszy w Toruniu „Święcie Muzyki” uczestniczyły dwa zespoły działające przy Domu Muz.

Centrum Kultury „Zamek Krzyżacki” rozpoczęło swą działalność 1 stycznia 2007 roku. Do zakresu jego działań należy kulturalne i turystyczne zagospodarowanie terenu ruin zamku krzyżackiego wraz z otoczeniem, trwała ochrona powierzonego dziedzictwa kulturowego oraz promocja tego miejsca. Do najważniejszych obszarów działania instytucji należy zaliczyć organizację obsługi ruchu turystycznego. Od kwietnia zamek został udostępniony zwiedzającym. W 2007 roku organizowane były koncerty, wystawy, spektakle, plenery, lekcje i spotkania historyczne.

Misją Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu jest rozwój, upowszechnianie i promocja sztuki współczesnej. CSW stawia sobie za cel bycie nowoczesnym i prężnie działającym ośrodkiem życia artystycznego. Zadanie to realizowane będzie w głównej mierze poprzez tworzenie regionalnej kolekcji sztuki i zarządzanie nią, prowadzenie otwartej działalności wystawienniczej, wydawniczej i edukacyjnej, ożywienie tradycji mecenatu artystycznego oraz przyczynianie się do rozwoju rynku sztuki. Budowa Centrum zakończona została w grudniu 2007 roku. Jest ono pierwszym wybudowanym po 1939 roku w Polsce obiektem poświęconym sztuce współczesnej.

W mieście odbywa się wiele imprez o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Są to m.in. Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Kontakt”, Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich Proballica, Międzynarodowy Ekumeniczny Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej „Song of Songs”, Międzynarodowe Spotkania Kapel Ludowych, Festiwal Filmowy i Artystyczny „Lato filmów” w Toruniu, Toruń Film Festiwal TOFFI, Blues Meeting Festival, Koncerty pod Gwiazdami, Jazz Od Nowa Festiwal, Świętojański Festiwal Organowy, Majowy Boom Poetycki, Akademickie Spotkania Teatrów Alternatywnych KLAMRA i wiele innych. W roku 2007 w mieście odbyła się pierwsza edycja festiwalu Tour de Carillon oraz Festiwalu Muzyki Metalowej i

Gotyckiej „Gotyk na dotyk”. Kolejny raz rozstrzygnięto plebiscyt pn. Toruńskie Gwiazdy.

Na trwałe do kalendarza imprez odbywających się co roku w Toruniu wpisał się organizowany przez Urząd Miasta Torunia, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Towarzystwo Naukowe w Toruniu - Toruński Festiwal Nauki i Sztuki, popularyzujący naukę i sztukę wśród mieszkańców Torunia i regionu.

W roku 2007 polityka kulturalna miasta była realizowana także poprzez fundusz stypendialny dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem i ochroną dóbr kultury oraz Nagrody w dziedzinie kultury m.in. Nagrodę Artystyczną Miasta Torunia im. Grzegorza Ciechowskiego, która w roku 2007 została wręczona po raz szósty. Laureatami Nagrody zostali Joanna Górńska i Rafał Góralski z działającej w Toruniu Galerii Rusz.

Biblioteki

Biblioteki działające w mieście to m.in.: Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska, Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, Biblioteka Pedagogiczna. Biblioteka Uniwersytecka od 1947 roku otrzymuje egzemplarz obowiązkowy druków wydanych w Polsce.

Biblioteki publiczne

Liczba placówek bibliotecznych (bibliotek, filii i punktów bibliotecznych) w porównaniu do 2006 roku spadła o 2. Księgozbiór bibliotek ulegał wahaniom. Od 1990 roku liczba woluminów spadła o 80,7 tys. (tj. o 9,3%). W porównaniu do 2006 roku liczba woluminów spadła o 11,6 tys.

Liczba wypożyczeń ulega wahaniom. W 2007 roku wypożyczono o 67,6 tys. woluminów (tj. o 9,4%) mniej niż w roku poprzednim.

Muzea

W Toruniu działają cztery placówki muzealne: Muzeum Okręgowe (instytucja samorządu miasta), Muzeum Etnograficzne (instytucja samorządu województwa kujawsko - pomorskiego) oraz Muzeum Uniwersyteckie i Przyrodnicze UMK. Ofertę kulturalną w tym zakresie wzbogacają podmioty prywatne: Muzeum Piernika, Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa, Muzeum Pomorskie Armii Krajowej i Wojskowej Służby Polek.

W skład Muzeum Okręgowego wchodzi Ratusz Staromiejski, Kamienica Mieszkańska (Dom Kopernika), Kamienica pod Gwiazdą, Dom Eskenów oraz Muzeum Podróżników im. Tony Halika. W 2007 roku udostępniono publiczności 34 wystawy czasowe, wydano drukiem 24 wydawnictwa oraz prowadzono stałą aktualizację strony internetowej www.muzeum.torun.pl. Ekspozycje Muzeum Okręgowego zwiedziło 208.000 osób. Odbyło się 1.117 projekcji na makiecie Torunia. W ramach prowadzonej działalności oświatowej, popularyzatorskiej oraz naukowo-badawczej przeprowadzono 1.174 lekcje muzealne, warsztaty i oprowadzenia. W zajęciach muzealnych uczestniczyło 8.336 uczniów. W wernisazach wystaw i innych spotkaniach udział wzięło niemal 9.000 osób.

Tabl. 45. Biblioteki publiczne

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Placówki biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	54	38	44	50	53	44	43	46	45	43	41
Liczba ludności na 1 placówkę	3.745	5.311	4.633	4.102	3.682	4.644	4.900	4.528	4.622	4.818	5.039
Księgozbiór (tys.)	863,4	886,3	851,4	823,4	812,2	796,8	786,3	774,7	795,8	794,3	782,7
Czytelnicy zarejestrowani w ciągu roku (tys.)	37,6	38,2	41,0	41,5	42,6	41,2	45,1	44,1	40,0	37,4	33,3
Wypożyczenia w ciągu roku (tys.)	792,2	733,7	898,9	876,2	781,8	791,0	895,5	874,7	767,8	717,6	650,0
Księgozbiór na 1.000 ludności	4.270	4.392	4.177	4.014	3.938	3.899	3.732	3.719	3.826	3.785	3.788
Czytelnicy na 1.000 ludności	186	189	202	203	206	202	214	212	192	181	161
Wypożyczenia na 1.000 ludności	3.915	3.637	4.412	4.272	3.791	3.871	4.240	4.198	3.691	3.463	3.146

Tabl. 46. Muzea, kina

Wyszczególnienie	1990	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Muzea (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	322,7	213,8	192,4	237,9	198,4	146,7	158,2	154,7	137,9	226,4
- w tym młodzież szkolna	209,0	75,3	92,2	136,7	109,3	73,3	21,9	19,3	19,2	60,7
Kina (stan w dniu 31 XII)	7	3	3	3	3	4	2	3	3	3
Seanse	3.454	3.475	3.410	6.912	4.895	4.984	5.017	18.595	27.215	26.643
Widzowie w tys.	214,5	155,8	182,6	165,8	208,1	271,1	249,1	344,1	589,1	593,2

Kina

W latach 1990-2004 roku liczba kin spadła o 5 (tj. o 71,4%). W 2007 roku w Toruniu funkcjonowały następujące kina: Ciemna City, Toruńskie Centrum Filmowe „Orzeł” i „Nasze Kino” oraz nie wykazywane w sprawozdawczości statystycznej Studenckie Kino „Niebieski Kocyk”.

Liczba miejsc na widowni na 1.000 mieszkańców przewyższa wskaźnik krajowy dla miast (13,5 wobec 10,2), podobnie liczba widzów na 1.000 ludności (2.869 wobec 1.426).

Planetarium

Od 1994 roku działa toruńskie Planetarium im. W. Dziewulskiego. Cieszy się ono dużą frekwencją turystyczną, szczególnie w okresie maj-czerwiec. Poza sezonem turystycznym odwiedzane jest przez uczniów i nauczycieli, ze względu na swoją bogatą ofertę edukacyjną, wspomagającą nauczanie przedmiotów przyrodniczych. Od lipca 2005 roku udostępniona zwiedzającym jest Sala Orbitarium, w której można sterować urządzeniami sondy kosmicznej Cassini, tylko o połowę mniejszej od oryginalnej, która cały czas pracuje na orbicie Saturna. Na zawieszonych ekranach można wyświetlić krótkie animacje komputerowe i prześledzić losy innych misji kosmicznych oraz poznać bliżej planety Układu Słonecznego. W 2007 roku w seansach Planetarium uczestniczyło 177.783 osób, w październiku łączna liczba widzów przekroczyła już 2 miliony osób.

MIEJSCA NOCLEGOWE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do obiektów noclegowych turystyki zaliczono: hotele i inne obiekty wykorzystywane dla turystyki.

4. Dane o obiektach i miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 XII. Dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych.

5. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych obejmuje dla hoteli, stopień wykorzystania pokoi, a dla pozostałych obiektów - stopień wykorzystania miejsc noclegowych.

Obiekty i miejsca noclegowe

Liczba obiektów noclegowych turystyki nie zmieniła się od 2005 roku.

Wahaniom ulegała liczba miejsc noclegowych. W porównaniu z 2006 rokiem liczba miejsc noclegowych ogółem wzrosła o 49 (tj. o 2,3%). Udział miejsc całorocznych wynosi 92,0% ogółu miejsc noclegowych.

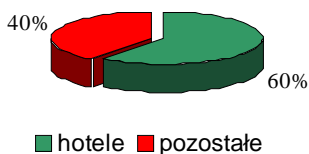
Liczba korzystających z noclegów była w 2007 roku wyższa niż w roku poprzednim o 17,1 tysięcy, tj. 10,8%.

Tabl. 47. Obiekty noclegowe turystyki

Lata	Obiekty (stan w dniu 31 XII)	Miejsca noclegowe ogółem	Miejsca noclegowe całoroczne	Korzystający z noclegów w tys.
1990	16	1.666	1.006	85,6
1992	14	1.330	728	70,9
1994	14	1.507	750	78,0
1996	19	2.048	1.291	84,4
1998	29	2.122	1.312	116,3
2000	20	1.746	1.094	107,4
2002	26	1.729	1.322	124,7
2003	27	1.832	1.427	121,4
2004	29	1.775	1.606	138,0
2005	30	2.094	1.920	159,8
2006	30	2.108	1.930	158,8
2007	30	2.157	1.984	175,9

Rys. 24. Obiekty noclegowe turystyki

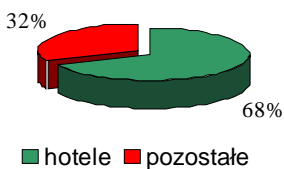
Stan w dniu 31 XII 2007r.

W strukturze bazy noclegowej dominowały hotele stanowiące 60% liczby obiektów ogółem.

Rys. 25. Miejsca noclegowe turystyki - ogółem

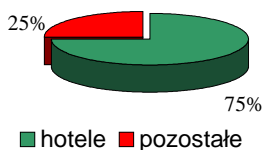
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Udział miejsc noclegowych w hotelach, w ogólnej liczbie miejsc noclegowych wyniósł 68%. Natomiast w przypadku miejsc noclegowych całorocznych hotele miały 3/4 udziału.

Rys. 26. Miejsca noclegowe turystyki - całoroczne

Stan w dniu 31 XII 2007r.

W 2006 roku najczęściej turystów skorzystało z noclegów w hotelach - 77,1%. Wskaźnik ten był jeszcze wyższy dla turystów zagranicznych - 86,9%.

SPORT I REKREACJA

W mieście funkcjonują instytucje i stowarzyszenia oraz kluby sportowe statutowo zajmujące się rekreacją, kulturą fizyczną i sportem.

Potencjał sportowy Torunia to około 150 organizacji sportowych. Miasto wspiera 110 stowarzyszeń, reprezentowanych w 46 dyscyplinach przez 3.500 zawodników. W 2007 roku Toruń zajął 15 miejsce na 847 gmin oraz 15 miejsce na 364 powiaty w klasyfikacji opracowanej przez Ministerstwo Sportu obejmującej współzawodnictwo dzieci i młodzieży w czterech kategoriach wiekowych.

Na terenie miasta znajdują się m.in.: 1 basen odkryty, 11 basenów krytych, 51 sal gimnastycznych, 3 stadiony sportowe, około 50 szkolnych boisk sportowych, 20 kortów tenisowych, 4 hale sportowe, przystanie wioślarskie, tor żużlowy, lotnisko, samochodowy tor wyścigowy, sztuczne lodowisko oraz inne urządzenia służące do uprawiania sportu i czynnego wypoczynku.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, którego podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności i świadczenie usług w zakresie upowszechniania sportu, turystyki i rekreacji, zarządza: stadionem sportowym z lekkoatletyczną bieżnią tartanową; boiskiem do hokeja na trawie ze sztuczną nawierzchnią; skate-parkiem; halą sportową „Olimpijczyk”; sztucznym lodowiskiem „Tor-Tor” pełniącym również rolę hali widowiskowo-sportowej; campingiem „Tramp”; kąpieliskiem „Wodnik” wraz z hotelem; krytą pływalnią oraz otwartym w 2006 roku Mini Aquaparkiem. MOSiR jest również organizatorem lodowiska sezonowego na Rynku Nowomiejskim zapewniając atrakcyjną formę spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych.

Sportowcy toruńskich klubów z sukcesami uczestniczą w zawodach rangi Mistrzostw Polski, Europy i Świata oraz w innych turniejach międzynarodowych. W 2007 roku 182 zawodników oraz 16 szkoleniowców zostało uhonorowanych przez Prezydenta Miasta Torunia dyplomami, gratyfikacjami finansowymi i nagrodami rzeczowymi za wysokie osiągnięcia sportowe. Ponadto 30 zawodników otrzymało stypendia sportowe, dzięki czemu szczególnie uzdolnieni młodzi sportowcy uprawiający różnorodne dyscypliny mogą kontynuować swoją dalszą karierę zawodniczą.

W mieście odbyło się wiele wydarzeń popularyzujących sport - imprez sportowych oraz rekreacyjnych o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim. Najważniejsze z nich to: Maraton Toruński, Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziemnego „Bella Cup”, Międzynarodowy Turniej Hokeja na Lodzie im. Ludwika Czachowskiego, Międzynarodowy Turniej Bokserski im. Zygmunta Krygiera, Międzynarodowe Zawody Miast Partnerskich w Karate „Copernicus Cup”, Międzynarodowy Turniej Miast w Piłce Nożnej Juniorów im. Konrada Kamińskiego, Międzynarodowe Zawody w Łyżwiarstwie Figurowym „Kangus Cup”, Międzynarodowe Akademickie Mistrzostwa Polski w Wioślarstwie, Jeździeckie Mistrzostwa Polski Amatorów w Skokach przez Przeszkody, Sportowy Turniej Miast i Gmin „International Challenge Day”, Długodystansowe Regaty Żeglarskie Toruń-Bydgoszcz, Wyścigi samochodowe Folkra i Rallycross.

ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Stan i struktura podmiotów gospodarki narodowej

Liczba podmiotów działających w mieście wzrosła od 1993 roku o 12.002 (tj. o 90,1%).

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej, największy udział mają niezmiennie zakłady osób fizycznych - 75,9%, na drugim miejscu znajdują się spółki cywilne - 7,7%.

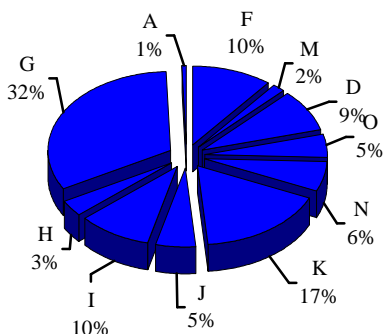
Od 1993 roku największy bezwzględny przyrost liczby podmiotów wystąpił wśród zakładów osób fizycznych - o 8.553 (tj. o 80,2%) i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością - o 1.032 (tj. o 152,4%). Na odnotowanie zasługuje również fakt wysokiej dynamiki wzrostu organizacji społecznych, związków zawodowych i komunalnych jednostek organizacyjnych.

W roku 2007 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost liczby podmiotów ogółem o 81 (tj. o 0,3%).

W porównaniu do 1993 roku największy bezwzględny przyrost liczby zakładów osób fizycznych nastąpił w sekcji obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej - o 2.310 (tj. o 248,1%) oraz sekcji budownictwo o 1.057 jednostek (tj. o 110,3%).

Wśród zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominują firmy działające w sekcji handel i naprawy. Ich udział spadł jednak z 48,5% w 1993 roku do 32,4% w 2007 roku. Wzrósł natomiast znacząco - z 8,7% do 16,9% udział zakładów osób fizycznych prowadzących działalność w sekcji obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Rys. 27. Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji EKD
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Tabl. 48. Podmioty gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej

Wyszczególnienie	1993	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	13.326	13.856	16.458	19.868	22.836	25.361	26.044	25.619	25.232	25.247	25.328
Spółki akcyjne	31	39	55	73	86	93	91	89	86	85	86
Spółki z o.o.	677	755	858	999	1.204	1.371	1.421	1.467	1.519	1.612	1.709
Spółki cywilne	1.405	1.515	1.618	1.926	2.222	2.006	1.985	1.951	1.927	1.928	1.945
Przedsiębiorstwa państwowe	44	39	30	18	15	6	6	5	4	4	3
Państwowe jednostki organizacyjne	118	85	67	71	64	56	44	38	36	36	35
Samorządowe jednostki organizacyjne	33	69	94	97	151	151	240	233	226	228	230
Spółdzielnie	110	111	106	110	114	111	112	113	111	110	107
Fundacje	34	41	45	48	54	65	81	92	103	107	116
Kościół katolicki	26	30	34	36	38	41	41	42	42	43	44
Stowarzyszenia	92	125	168	242	315	387	416	437	464	496	531
Związki zawodowe	17	32	88	114	146	176	180	183	188	193	193
Samorząd gospodarczy i zawodowy	19	19	18	20	21	21	21	21	21	21	21
Bez szczególnej formy prawnej w tym	10.678	10.947	13.214	15.971	18.151	20.027	20.528	20.008	19.531	19.382	19.233
- zakłady osób fizycznych	10.671	10.942	13.200	15.967	18.146	20.016	20.519	19.999	19.522	19.373	19.224
Pozostałe	42	49	63	143	271	850	878	940	974	1.002	1.002

Tabl. 49. Zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności

Sekcje EKD		1993	1996	1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	36	47	53	72	94	115	111	118	126	129
D	Przetwórstwo przemysłowe	1.306	1.368	1.625	1.678	1.878	1.906	1.846	1.760	1.702	1.678
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	-	3	2	2	4	4	4	4	5	7
F	Budownictwo	958	1.212	1.845	1.940	2.038	2.037	1.992	1.922	1.943	2.015
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy	5.172	5.533	6.254	6.454	6.944	7.063	6.804	6.584	6.426	6.221
H	Hotele i restauracje	321	327	440	490	587	635	636	625	619	617
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1.164	1.435	1.780	1.846	1.984	2.031	1.966	1.941	1.913	1.893
J	Pośrednictwo finansowe	49	210	731	883	1.030	1.093	1.068	1.019	1.010	1.029
K	Obsługa nieruchomości, ...	931	1.936	2.475	2.766	3.244	3.361	3.294	3.264	3.307	3.241
M	Edukacja	58	133	263	280	296	322	316	314	324	321
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	333	475	883	933	1.035	1.031	1.061	1.083	1.100	1.167
O	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	343	520	756	802	882	918	895	883	892	900
Ogółem		10.671	13.200	15.967	17.107	18.146	20.016	20.519	19.999	19.373	19.224

BEZPIECZEŃSTWO

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej i Komendy Rejonowej Policji.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Pożary

W 2007 roku zanotowano 775 pożarów. Zdecydowana ich większość, bo aż 448 to pożary śmietników, traw i garaży. Kolejna grupa obiektów, w których powstawały pożary to obiekty mieszkalne - było ich 141. Pożary w lasach występowały 40 razy, a pożary środków transportu w 39 przypadkach. Główne przyczyny pożarów w obiektach mieszkalnych to wady urządzeń i instalacji elektrycznych.

Działania związane z usuwaniem miejscowych zagrożeń

W 2007 roku działania podejmowane przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu związane z usuwaniem miejscowych zagrożeń były prowadzone w takich obiektach, jak: obiekty użyteczności publicznej, obiekty mieszkalne, środki transportu i inne (np. usunięcie zagrażających drzew).

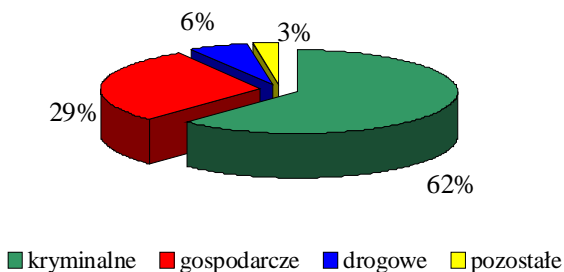
Główne przyczyny miejscowych zagrożeń to niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu; nietypowe zachowania się zwierząt, owadów i ptaków stwarzające zagrożenie; silne wiatry, opady atmosferyczne; celowe działanie człowieka (np. informowanie o podłożeniu ładunków wybuchowych).

Ważniejsze miejscowe zagrożenia dotyczyły udziału jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w prowadzeniu działań związanych z usuwaniem skutków wycieku substancji ropopochodnej do rzeki Wisły. W przeprowadzonych w grudniu 2007 roku działaniach brało udział 17 zastępów Komendy Miejskiej PSP w Toruniu oraz 2 zastępy OSP - łącznie 75 strażaków.

Przestępczość

W roku 2007 stwierdzono 12.413 przestępstwa, wobec 12.753 w roku ubiegłym tj. mniej o 340 przestępstw (2,7%). W prezentowanym okresie struktura przestępstw wyraźnie się zmieniła. Przestępczość gospodarcza ewoluowała od dominujących wcześniej wyłudzeń towarów w kierunku wyłudzeń i przywłaszczeń pieniędzy. Nastąpił także wzrost liczby przestępstw dokonywanych przez internet, przeciwko prawom własności przemysłowej i przeciwko prawom autorskim. Spadła natomiast przestępczość w sektorze bankowym oraz ilość przestępstw pracowniczych. Zmiany w prawie spowodowały zwielokrotnienie liczby przestępstw drogowych.

Rys. 28. Struktura stwierdzonych przestępstw
Stan w dniu 31 XII 2007r.

Wypadki drogowe

W 2007 roku zanotowano spadek ilości zdarzeń drogowych. Po niemal dwukrotnym wzroście liczby wypadków w latach 2000-2003, w ubiegłym roku zanotowano 230 wypadki - ponad połowę mniej niż w rekordowym 2003 roku i najmniej w całym prezentowanym okresie.

Tendencje spadkowe w ilości zaistniałych zdarzeń to rezultat przeprowadzenia wielu akcji prewencyjnych, kontrolnych, oddziaływania na uczestników ruchu w miejscach szczególnie niebezpiecznych, zagrożonych pod względem wypadków i kolizji.

Tabl. 50. Przyczyny powstawania pożarów

Wyszczególnienie	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2005	2006	2007
Ogółem pożarów w tym:	58	600	375	545	624	698	854	934	1084	775
- nieostrożność dorosłych z otwartym ogniem	15	13	6	21	13	11	11	10	10	14
- niesprawność i wady środków transportu	1	14	10	13	13	13	13	16	10	14
- wady urządzeń grzewczych	1	23	24	10	11	6	4	8	8	24
- podpalenia	4	33	17	14	11	12	12	18	14	42
- wady urządzeń elektrycznych	2	29	21	12	17	28	28	33	28	24
- inne przyczyny	25	358	143	415	394	474	651	773	578	567
- nieustalone	10	130	154	60	145	127	126	76	68	94

Tabl. 51. Przestępczość

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Przestępstwa stwierdzone w tym o charakterze	8.491	8.190	9.538	10.133	11.130	13.993	15.089	15.735	15.433	10.650	12.753	12.413
- kryminalnym	7.518	7.021	8.384	8.613	9.920	12.026	11.636	12.715	12.241	8.069	6.463	7.721
- gospodarczym	728	875	873	1.002	703	1.374	1.825	2.115	2.202	1.918	1.989	3.614
- drogowe	166	130	124	140	149	90	84	147	224	196	230	751
Wskaźnik wykrywalności w %	47,2	49,3	49,6	53,6	48,7	49,1	51,3	50,0	51,7	48,9	52,8	60,7

Tabl. 52. Sytuacja na drogach w Rejonie Toruń

Wyszczególnienie	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Wypadki	354	245	236	250	240	401	465	406	368	295	230
Zabici	49	40	41	46	48	44	52	46	48	53	54
Ranni	467	281	330	313	315	523	585	500	508	380	321

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
WARUNKI NATURALNE	4
LUDNOŚĆ	6
RYNEK PRACY	12
INFRASTRUKTURA	17
A. WODOCIĄGI I KANALIZACJA	17
B. ZAOPATRZENIE W GAZ	20
C. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	22
D. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	22
E. KOMUNIKACJA MIEJSKA	23
F. ODPADY	24
G. TRANSPORT	25
MIESZKANIA	27
PRZEMYSŁ	32
BUDOWNICTWO	35
HANDEL	38
FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	40
EDUKACJA I WYCHOWANIE	44
A. DANE ZBIORCZE	45
B. SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	48
C. SZKOLNICTWO ZAWODOWE	50
D. SZKOLNICTWO WYŻSZE	53
E. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	53
OCHRONA ZDROWIA	55
POMOC SPOŁECZNA	63
KULTURA	66
MIEJSCA NOCLEGOWE	71
SPORT I REKREACJA	73
ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE	74
BEZPIECZEŃSTWO	77

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Dane meteorologiczne	4
Tabl. 2. Ludność	6
Tabl. 3. Ludność według wieku	8
Tabl. 4. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	9
Tabl. 5. Ruch naturalny ludności	11
Tabl. 6. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD	13
Tabl. 7. Bezrobotni	15
Tabl. 8. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	17
Tabl. 9. Awarie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	18
Tabl. 10. Produkcja wody	19
Tabl. 11. Ścieki odprowadzone według grup dostawców	20
Tabl. 12. Sieć gazowa, odbiorcy i zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych	21
Tabl. 13. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	21
Tabl. 14. Komunikacja miejska	21
Tabl. 15. Selektywna zbiórka nieczystości	24
Tabl. 16. Sieć drogowo-uliczna	25
Tabl. 17. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane	28
Tabl. 18. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów	29
Tabl. 19. Zasoby komunalne	31
Tabl. 20. Produkcja sprzedana przemysłu	32
Tabl. 21. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia w przemyśle	34
Tabl. 22. Produkcja budowlano-montażowa	35
Tabl. 23. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia w budownictwie	37
Tabl. 24. Sprzedaż detaliczna, hurtowa i w placówkach gastronomicznych	39
Tabl. 25. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw	41
Tabl. 26. Majątek obrotowy i zobowiązania przedsiębiorstw	41
Tabl. 27. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji PKD (w tys. złotych)	42
Tabl. 28. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - szkoły, uczniowie i studenci	46
Tabl. 29. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - absolwenci	48
Tabl. 30. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	49
Tabl. 31. Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	49

Tabl. 32.	Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych)	51
Tabl. 33.	Szkoły zawodowe dla młodzieży	52
Tabl. 34.	Studenci i absolwenci szkół wyższych	54
Tabl. 35.	Nauczyciele akademicki pełnozatrudnieni UMK	54
Tabl. 36.	Personel służby zdrowia	56
Tabl. 37.	Apteki	56
Tabl. 38.	Ambulatoryjna opieka zdrowotna	58
Tabl. 39.	Żłobki	58
Tabl. 40.	Zgony wg głównych przyczyn (wybranych grup chorób)	59
Tabl. 41.	Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej	60
Tabl. 42.	Hospitalizacje mieszkańców w szpitalach ogólnych	61
Tabl. 43.	Najczęstsze przyczyny pobytu mieszkańców Torunia w szpitalach	61
Tabl. 44.	Zapadalność na niektóre choroby zakaźne i zatrucia w 2007 roku	62
Tabl. 45.	Biblioteki publiczne	69
Tabl. 46.	Muzea, kina	69
Tabl. 47.	Obiekty noclegowe turystyki	71
Tabl. 48.	Podmioty gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej	75
Tabl. 49.	Zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności	76
Tabl. 50.	Przyczyny powstawania pożarów	79
Tabl. 51.	Przestępczość	80
Tabl. 52.	Sytuacja na drogach w Rejonie Toruń	80

SPIS WYKRESÓW

Rys. 1. Użytkowanie gruntów _____	5
Rys. 2. Ludność według wieku i płci _____	7
Rys. 3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym _____	10
Rys. 4. Ruch naturalny ludności w latach 1990-2007 _____	11
Rys. 5. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD _____	12
Rys. 6. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów _____	13
Rys. 7. Pracujący w gospodarce narodowej według płci i sekcji PKD _____	14
Rys. 8. Bezrobotni według wieku _____	16
Rys. 9. Bezrobotni według wykształcenia _____	16
Rys. 10. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę _____	16
Rys. 11. Ścieki odprowadzone według grup dostawców _____	19
Rys. 12. Przewozy pasażerów w latach 1990-2007 _____	23
Rys. 13. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów w latach 1996-2007 _____	28
Rys. 14. Zasoby komunalne według kategorii _____	30
Rys. 15. Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów i sekcji EKD _____	33
Rys. 16. Produkcja budowlano-montażowa _____	36
Rys. 17. Sklepy wg form organizacyjnych (jednostki duże i średnie) _____	38
Rys. 18. Przychody i koszty przedsiębiorstw według sekcji PKD _____	43
Rys. 19. Szkolnictwo według typów szkół _____	45
Rys. 20. Szkolnictwo według liczby uczniów i studentów _____	47
Rys. 21. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby absolwentów _____	47
Rys. 22. Uczniowie w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących _____	51
Rys. 23. Personel służby zdrowia _____	55
Rys. 24. Obiekty noclegowe turystyki _____	71
Rys. 25. Miejsca noclegowe turystyki - ogółem _____	72
Rys. 26. Miejsca noclegowe turystyki - całoroczne _____	72
Rys. 27. Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji EKD _____	74
Rys. 28. Struktura stwierdzonych przestępstw _____	78